

APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE

Editată de Sindicatul din Învățământ și Cercetare Neamț

SERIE NOUĂ, ANUL XXVIII, NR. 297 *septembrie*
<http://apostolul.slineamt.ro> 2026

Dragi colegi,

Începem astăzi un nou an școlar, unul în care ne dorim să ne păstrăm unitatea, dar și forța de a lupta mai departe pentru drepturile angajaților din educație.

Incapacitatea Guvernului de a avea un dialog real, dar și refuzul acestuia de a rezolva doleanțele noastre creează un context social și economic dificil, în fața căruia nu vom abandona misiunea!

Federația Sindicatelor Libere din Învățământ va demonstra și în acest an că, prin toate acțiunile și demersurile, își propune un singur lucru: să obțină respect pentru educație, protejând interesele angajaților din învățământ și pe cele ale elevilor și părinților.

România are nevoie de unități de învățământ modernizate, în care cadrele didactice trebuie să fie tratate cu respect, să își poată face meseria, iar copiii să beneficieze de toate condițiile necesare dezvoltării lor. Nu mai putem accepta ca decontul pentru incompetența sau lăcomia guvernanților să fie plătit de sistemul de învățământ, obligat din nou să fie în afara priorităților Guvernului, Parlamentului și chiar ale Președintelui României.

Suntem convinși că, mai mult ca niciodată, solidaritatea dintre cadrele didactice și elevi și părinți ne va face pe toți să fim puternici în fața provocărilor din acest an școlar.

FSLI vă dorește ca anul școlar 2026-2027 să fie bogat în realizări profesionale, în îmbunătățirea statutului social, în momente de conexiune cu elevii și bucurii aduse de misiunea pe care v-ați ales-o și pentru care vă mulțumim în fiecare zi!

1 septembrie 2026

Președinte FSLI
Simion HANCESCU

Abuzurile structurilor de control ale Ministerului Educației și Cercetării

• **Interviu cu dl Ionel Hociung – președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț**

– Domnule Ionel Hociung, în calitate de președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț, ce mesaj doriți să le transmiteți cadrelor didactice, pornind de

la realitatea că rolul lor este tot mai mult îngreunat în prezent de provocările și presiunile din educație?

– În primul rând, vreau să le urez tuturor colegilor, cu ocazia începutului noului an școlar, să aibă parte de sănătate, putere de muncă și inspirație, în aceste vremuri în care profesia de dascăl este din ce în ce mai mult pusă la încercare.

Ne întâlnim după o perioadă în

care a fost vacanța școlară, dar trebuie să știți că activitatea sindicală nu a luat pauză în acest răstimp.

Astfel, doresc să vă fac o scurtă informare asupra provocărilor pe care le-am avut de depășit în perioada iunie – august 2026.

– Privind deci înapoi, la perioada vacanței de vară, ce elemente considerați că au marcat cel mai puternic activitatea sindicală și au nece-

sitat intervenții rapide și decizii dificile?

– Capul de afiș îl constituie activitatea

A consemnat
Gianina BURULIANĂ
(continuare în pag. 2)

Comunicat oficial

Sindicatul nu face politică partinică. Sindicatul face politici sociale și își apără membrii.

În ultima perioadă, asistăm la critici dure din partea unor politicieni și mai ales din partea speechwriterilor lor, și din stânga, și din dreapta, la adresa sindicatelor, pentru faptul că au ales calea dialogului și a negocierii, în locul escaladării protestelor sau pentru că nu au renunțat definitiv la proteste, ci „doar” le-au suspendat. Unora tare nu le-a

venit pe plac decizia de suspendare, pentru că anterior ziceau că protestele „orchestrate de Guvern” vor continua într-un format „docil” și „controlat”.

Considerăm necesar să fie spus foarte clar: decizia sindicatului nu este o renunțare la revendicări și nici o cedare în fața autorităților. Este o alegere responsabilă, făcută în interesul membrilor de sindicat.

Protestul din 19 august a demonstrat că vocea angajaților din educație poate fi auzită DOAR atunci când aceștia sunt uniți și organizați. În

Ghenadie DONOS,
președintele FSEȘ Moldova
(continuare în pag. 3)

O reîntoarcere pe simezele sufletului, la Teatrul Tineretului

• **Dialog cu artista plastică Nadina Scriba**

Artista Nadina Scriba este o personalitate marcantă a artelor vizuale și a scenografiei din România, recunoscută pentru rafinamentul conceptelor sale de costume și decoruri, dar și pentru o intensă activitate în zona artei conceptuale (cum a fost fai-

mosul proiect independent House pARTy din anii '80).

A fost angajată la Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț, și a semnat, aici sau în lume, scenografia (decoruri și/sau costume) unor spectacole de referință făcute de Silviu Purcărete (*Trei surori*), Mihai Măniuțiu (*Antoniou și Cleopatra*), Mircea Cornișteanu (*Pragul albastru*), Nicolae Scarlat (*Pescărușul*) ș. a.

Stabilită din 1991 în Franța, la

Fontainebleau-Avon, Nadina Scriba nu a renunțat la teatru, dar s-a reinventat spectaculos ca artist plastic, pictând sau experimentând în teritoriul fotografiei conceptuale și al instalațiilor moderne. La începutul lunii octombrie, artista revine pe simezele teatrului pe care l-a iubit, oferind comunității noastre o expoziție-eveniment.

Mircea ZAHARIA
(continuare în pag. 8)

Toamna dascălilor: Între nostalgia catedrei și demnitatea senectuții

1 septembrie înseamnă, prin tradiție, un nou început de an școlar. Pentru oamenii din învățământ, este momentul în care clopoțelul sună adunarea la catedră. Cu toate acestea, pentru mulți dintre colegii noștri, toamna aceasta nu mai aduce freacă catalogului. Ei pășesc într-o nouă etapă a existenței: **statutul de pensionar**.

Acest prag nu reprezintă, însă, un capăt de drum, ci o metamorfoză a utilității sociale. Pentru mulți Seniori, momentul este profund delicat, marcat de o vulnerabilitate acută. Trăim într-o societate grăbită, în care **respectul pentru vârstă a treia se diminuează pe zi ce trece**, iar tinerii par uneori tot mai nepăsători, individualiști sau chiar agresivi în manifestările lor. Asistăm, aproape neputincioși, la dizolvarea modelului tradițional de „pater familias” – acea figură centrală a înțelepciunii și autorității care ghida comunitatea și familia. Odată cu această prăbușire culturală, s-a accentuat sentimentul de izolare și inutilitate în rândul celor care au construit temelia societății de azi.

Mai mult, asistăm la un paradox bizar al vremurilor noastre: deși numărul sărbătorilor legale s-a înmulțit în calendar, **sentimentul autentic de sărbătoare, de bucurie pură, este tot mai vag**. Am transformat zilele festive în simple pauze administrative, bifate mecanic. **Zămbim tot mai puțin**, măcinați de griji și de o înstrăinare profundă, uitând să ne bucurăm unii de prezența celorlalți.

Soluția în fața acestei crize morale și afective? Ea rezidă tocmai în punțile pe care avem datoria să le reconstruim. Seniorii nu trebuie să devină spectatori pasivi ai propriei vieți, ci mentori activi. Experiența dumneavoastră, dragi colegi, este antidotul pentru nepăsarea din jur.

Și în acest an, fidel tradiției, pe **5 octombrie – Ziua Mondială a Educației**, Sindicatul din Învățământ Neamț își omagiază cu mândrie membrii care, în anul școlar 2025-2026, au intrat în rândul Seniorilor. Este un omagiu profund binemeritat pentru cei care și-au dăruit viața școlii și generațiilor de elevi. Meritați respectul și recunoștința întregii societăți pentru că v-ați îndeplinit misiunea de educatori, modelând caractere adesea în vremuri potrivnice, sub regimul sacrificiului personal.

Dragi Seniori, aveți încă multe de spus și multe de dăruit! Înțelepciunea acumulată de-a lungul deceniilor la catedră trebuie valorificată – în familie, în comunitate și chiar pe piața muncii, unde rigoarea voastră este de neînlocuit. **Este vital să nu vă izolați!** Rămâneți activi, fiți piloni de echilibru pentru copii și nepoți, asociați-vă în proiecte culturale și sociale și purtați-vă noul statut ca pe o medalie a onoarei. Redescoperind bucuria de a fi utili, veți readuce zămbetul pe chipurile voastre și veți preda societății cea mai importantă lecție: aceea a demnității.

Vă dorim din tot sufletul la mulți ani, sănătate deplină, zile luminate de senin și pace interioară!

Prof. Gabriel PLOSCĂ,

Președinte de onoare al Sindicatului din Învățământ Neamț

Prof. Mircea ZAHARIA,

Redactor-șef al revistei „Apostolul”

Abuzurile structurilor de control ale Ministerului Educației și Cercetării

(urmăre din pag. 1)

Ia nivelul FSLI în legătură cu intenția Guvernului de a promova și adopta o nouă lege a salarizării personalului bugetar. Este laudabil întreg efortul depus de conducerea federației pentru ca acest proiect de lege să nu fie adoptat în forma propusă de Guvern, ci să se ia în considerare, cel puțin pentru domeniul de activitate Învățământ preuniversitar, termenii înțelegerii pe care Ministerul Muncii, federațiile sindicale și Banca Mondială i-au avut în anul 2024. Pe scurt, fără a ne afunda în cifre, înțelegerea prevedea ca, începând cu anul 2025, salariul de bază al profesorului debutant să fie echivalentul salariului mediu brut pe economie, în timp ce profesorul cu vechime de peste 25 de ani și gradul didactic I să aibă salariul echivalent cu cel al medicului specialist.

– *Cum descrieți modul în care Guvernul a încercat să impună o lege a salarizării care ar fi diminuat veniturile personalului din învățământ, în ciuda înțelegerilor asumate în 2024?*

– Guvernul a uitat iarăși cele promise și, prin minciuni și manipulare de cea mai joasă factură, a încercat „cu oferte de ne-refuzat” să „ne adoarmă” și să trimită Parlamentului spre dezbatere și adoptare o formă a legii care venea cu diminuări de venituri pe o mare perioadă de timp pentru personalul din învățământ.

Din fericire, am obținut sprijinul politic a două mari partide, care au înțeles importanța acestei legi și s-au plasat de partea sindicatelor în tot acest demers, refuzând să susțină un proiect de lege care să aducă reduceri de venit personalului din învățământ.

Imaginați-vă ce s-ar fi întâmplat cu veniturile noastre după intrarea în vigoare a unei legi care nu mai prevedea plata sporului de suprasolicitare neuropsihică de 10%, plata dirigienței ar fi fost făcută raportând 10% la valoarea de referință, adică 4100 lei, nu la salariul de bază, sporul pentru învățământul special diminuat, iar majorarea pentru gradația de merit calculată după o altfel de formulă, cireasa de pe tort fiind coeficienții de ierarhizare a funcțiilor, care, în foarte multe situații, prevedeau diminuări ale salariului de bază.

Pe acest subiect pot conclud că neadoptarea acestui proiect de lege este o mare victorie a sindicatelor.

– *Dacă planurile Guvernului au fost dejucate până acum, ce putem spera pentru perioada imediat următoare în legătură cu salarizarea?*

– Se pare că o lege a salarizării va fi supusă dezbaterii și aprobării în viitor; la aprobarea ei ne dorim să fim consultați în mod real și să se țină cont de solicitările noastre. Nemaexistând presiunea și restricțiile PNRR, sperăm la adoptarea unei legi oneste, nediscriminatorii, care să plaseze nivelul veniturilor personalului din în-

vățământ acolo unde le este locul.

– *Ce ne puteți spune despre controalele desfășurate de structurile de Audit și de Corpul de Control al MEC și despre modul în care acestea au vizat, în practică, plata sumelor din hotărârile judecătorești?*

– O altă problemă cu care ne-am confruntat în această vară a fost aceea a verificărilor întreprinse de Auditul și Corpul de Control al MEC. Deși motivele invocate în Ordinul de serviciu țineau foarte mult de partea de management instituțional al unităților/ instituțiilor din învățământul preuniversitar nemțean, am constatat că verificările s-au axat pe plata sumelor provenite din hotărâri judecătorești, în special a celor care au fost oprite la plată pentru că depășesc 10.000 lei și cu indicație directă către beneficiarii titlurilor executorii pe speța sporului de stabilitate.

Din păcate, ni se confirmă încă o dată, că instituțiile statului sunt protagonistele celor mai mari abuzuri.

– *Pe ce vă bazați de această dată când faceți această afirmație?*

– Afirm acest lucru, observând discuțiile avute de conducerea unităților de învățământ care au fost invitate la verificările celor două entități MEC și văzând concluziile și măsurile din Raport, pe care, deocamdată, doar Auditul încearcă să le impună celor verificați. Personal sunt revoltat de lipsa de onestitate și de această rea credință a modului în care își desfășoară activitatea persoanele care formează echipa de verificare. A pune la îndoială pozițiile hotărârilor judecătorești, spunând că sunt greșite și sunt „copy-paste”, concluzionând în majoritatea cazurilor că sumele calculate și plătite sunt necuvenite și solicitând returnarea banilor de către beneficiari, mă face să cred că în România „domnia legii” este doar o formulă de propagandă.

– *Ce măsuri considerați necesare pentru a proteja colegii afectați de presiunile exercitate în legătură cu plata hotărârilor judecătorești?*

– Vreau să-i asigur pe toți colegii implicați în aceste spețe că Sindicatul din Învățământ Neamț îi va reprezenta în toate situațiile și vom răspunde la toate presiunile la care vor fi supuși. Vom aduce, prin intermediul FSLI, la cunoștința ministerului, toate năzdrăvăniile acestor echipe de control, deși am convingerea că ministerul este cel care a dat ordinul ca verificările și concluziile să aibă acest sens.

În urma discuțiilor în Biroul Operativ a acestor situații și consultându-ne cu avocatul nostru, se întrevide posibilitatea formulării de plângeri penale împotriva persoanelor care realizează misiunea de audit, pentru abuz în serviciu și instigare la nerespectarea hotărârilor judecătorești.

Trebuie să mai știți că Sindicatul din Învățământ Neamț a organizat în data de 9 septembrie 2026, la sediul Sindicatului, o întâlnire cu directorii unităților vizate de verificările Corpului de Control al MEC,

Comunicat oficial

(urmăre din pag. 1)

Urma acestei acțiuni, au fost asumate angajamente privind îmbunătățirea salarizării cadrelor didactice începând cu 1 ianuarie 2027. În aceste condiții, sindicatele au considerat că este corect să ofere șansă dialogului și negocierilor pentru realizarea angajamentelor asumate. Aceasta este responsabilitate sindicală, nu „cedare”, „trădare” sau slăbiciune.

Politica e foarte importantă, dreptul la vot este la fel de important ca dreptul la muncă și la un trai decent, dar... Sindicatul nu este instrumentul niciunui partid politic. Și nici nu trebuie să fie! Nu vom transforma revendicările legitime ale cadrelor didactice în muniție pentru lupte electorale și nu vom permite ca problemele reale ale angajaților din educație să fie speculate în scopuri partinice.

Înțelegem foarte bine diferența dintre:

- lupta sindicală pentru drepturi și salarii mai bune;

- lupta politică pentru putere.

Sunt două lucruri diferite și trebuie să rămână separate.

Sindicatul susține protestul ca formă de luptă sindicală, organizăm acțiuni de protest cu revendicări clare, ieșim și în stradă, atunci când dialogul și negocierile nu dau rezultate. Nu credem însă că, la moment, trebuie să dăm prioritate acțiunilor stradale, am fost martori cum ele pot fi deturnate spre provocări, confruntări, dezordine sau haos. Scopul nostru nu este destabilizarea societății, ci îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale membrilor noștri.

Celor care afirmă că „susțin cadrele didactice” doar pentru a atrage sindicatul în proiectele lor politice le spunem simplu: Cadrele didactice nu au nevoie să fie „folosite” politic, nici din stânga, nici din dreapta, nici din „centru”. Membrii noștri de sindicat au nevoie de salarii decente, condiții de muncă, politici educaționale corecte, dar și să le fie respectată DEMNITATEA. Sindicatul va continua să lupte pentru aceste obiective independent de orice partid politic și indiferent cine se află la guvernare.

Nu ne este teamă nici de dialog, nici de negocieri, nici de proteste ferme atunci când acestea devin necesare. Totodată, alegem să acționăm responsabil, organizat și în interesul membrilor noștri, nu în interesul vreunei formațiuni politice.

FSEȘ are o singură agendă: agenda angajaților din educație și știință.

Nu politicienii decid când și cum acționează sindicatul. Membrii de sindicat decid.

28-08-2026

Demersuri pentru protejarea educației și sănătății în aplicarea reformei salarizării

La data de 30 iulie 2026, vicepreședintele Parlamentului European, Victor Negrescu, senatorul Adrian Streinu-Cercel, președintele Comisiei pentru sănătate din Senatul României, și deputatul Alexandru-Mihai Ghigiș, președintele Comisiei pentru învățământ din Camera Deputaților, au transmis Președintei Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, o scrisoare privind impactul implementării Jalonului 420 din Planul Național

Libere din Învățământ, Federația Sindicatelor din Educație „Spiru Haret” și Federația Națională Sindicală „Alma Mater”, organizații reprezentative care au solicitat un dialog real și soluții echilibrate pentru reforma salarizării, în acord cu angajamentele asumate față de personalul din învățământ.

Documentul amintește că, la data de 3 iunie 2026, cele trei federații au transmis autorităților o propunere comună privind reforma salarizării, iar la 23 iulie 2026 au respins proiectul prezentat de Guvern, solicitând deschiderea unor negocieri reale și respectarea angajamentelor asumate în urma grevei generale din anul 2023.

Totodată, sunt prezentate principalele propuneri formulate de organizațiile sindicale din educație, care vizează:

- o grilă de coeficienți mai echitabilă, care să reflecte calificările, responsabilitățile, gradele didactice și vechimea;

- un calcul corect al plății cu ora, bazat pe norma didactică prevăzută de lege; păstrarea drepturilor deja obținute prin proceduri bazate pe merit;

- recunoașterea adecvată a dirigenției, a solicitării neuropsihice, a învățământului special, a predării simultane, a practicii pedagogice, a calificărilor doctorale și a activității în zone izolate;

- un tratament echitabil pentru personalul didactic, didactic auxiliar, administrativ și nedidactic.

În acest spirit, autorii scrisorii au invitat Comisia Europeană să sprijine autoritățile române în identificarea unor soluții practice care să permită implementarea integrală a Jalonului 420, protejând în același timp reziliența sistemelor de educație și sănătate. Demersul are în vedere clarificarea cadrului de aplicare a reformei, astfel încât obiectivele de sustenabilitate fiscală asumate prin PNRR să poată fi îndeplinite fără diminuarea atractivității profesiilor din cele două domenii și fără afectarea calității serviciilor publice esențiale. Totodată, au solicitat ca

Red.

(continuare în pag. 5)

nal de Redresare și Reziliență asupra sectoarelor educației și sănătății.

Documentul evidențiază necesitatea ca reforma salarizării din sectorul public să fie implementată în concordanță atât cu obiectivele de sustenabilitate fiscală asumate de România, cât și cu obiectivele europene privind consolidarea capitalului uman, a serviciilor publice și a rezilienței sociale. În scrisoare sunt prezentate argumente și date privind provocările cu care se confruntă sistemele de educație și sănătate din România și este subliniată importanța protejării acestor domenii în procesul de aplicare a reformei salarizării. Totodată, sunt formulate o serie de solicitări adresate Comisiei Europene pentru clarificarea modului de implementare a Jalonului 420, astfel încât aceasta să nu conducă la diminuarea atractivității profesiilor din educație și sănătate și să permită menținerea unor servicii publice de calitate.

Scrisoarea face referire și la poziția comună exprimată de Federația Sindicatelor

Abuzurile structurilor de control ale Ministerului Educației și Cercetării

Întâlnire la care a participat și avocatul sindicatului, în care am încercat să oferim consultanță juridică pentru a optimiza demersurile în legătură cu verificările pe care le întreprinde Corpul de Control al MEC.

– Vă rog să ne relațiați care este situația la zi privind plata titlului științific de doctor, un subiect fierbinte pentru cei în cauză.

– Trebuie abordat și subiectul „doctoratelor”, la care vă fac o actualizare a situației. După cum bine știți, toate unitățile școlare implicate în această speță se află în procedură de execu-

tare silită, iar în această perioadă, executorul judecătoresc solicită unităților școlare comunicarea sumelor pe care acestea le datorează cu titlul de sume provenite din neplata titlului științific de doctor, pentru perioada februarie 2025 – august 2026. Urmează notificările din partea executorului pentru plata acestor sume, iar dacă acest lucru nu se întâmplă, vom solicita sechestru pe conturile unităților de învățământ.

În altă ordine de idei, tot pe acest subiect, continuă demersurile noastre în instanță privind penalitățile pentru întârzierea punerii în execu-

nând pentru mai multe unități școlare penalități de 100 lei pentru fiecare zi de întârziere.

– Cum ați gestionat situațiile privind decontarea navetei în această perioadă și ce demersuri aveți în vedere pentru localitățile în care plățile nu au fost încă realizate?

– Am reușit deblocarea situației plăților decontului pentru cheltuielile de navetă în mai multe localități; au rămas nerezolvate, deocamdată, situațiile de la Agapia și Boghicea. Dacă până la finalul anului nu reușim să determinăm autoritatea locală să aloce aceste sume, ne vedem nevoiți să solicităm instanței obligarea acestor UAT-uri la alocarea acestor sume.

FEDERAȚIA SINDICATELOR
LIBERE DIN ÎNVĂȚĂMÂNT

FEDERAȚIA SINDICATELOR
DIN EDUCAȚIE „SPIRU HARET”

FEDERAȚIA NAȚIONALĂ
SINDICALĂ „ALMA MATER”

O LEGE A SALARIZĂRII CU ORICE PREȚ? MAI ARE EDUCAȚIA VREO VALOARE ÎN OCHII GUVERNULUI?

Federația Sindicatelor Libere din Învățământ (FSLI), Federația Sindicatelor din Educație „SPIRU HARET” și Federația Națională Sindicală „ALMA MATER” – organizații sindicale reprezentative la nivelul sectoarelor de activitate învățământ preuniversitar și universitar, care reprezintă interesele a peste 300.000 de salariați – **resping categoric propunerea privind salarizarea personalului din învățământ**, prezentată în data de 11 august 2026. Aceasta nu răspunde revendicărilor susținute constant de către reprezentanții salariaților și nu asigură profesiei didactice locul cuvenit în viitoarea ierarhie salarială a sectorului public.

În cadrul întâlnirii desfășurate la Palatul Cotroceni au fost prezentate două materiale privind proiectul Legii salarizării.

Primul conține o serie de modificări față de variantele anterioare, printre care acordarea, pentru dirigentie, a unui spor de 10%, 15% sau 20% din valoarea de referință de 4.100 de lei, în funcție de numărul de elevi din clasă, precum și modificarea modalității de calcul pentru plata cu ora, prin raportarea salariului de bază la 120 de ore. Pentru învățământul superior au fost efectuate unele reechilibrări ale coeficienților din grilele anterioare în zona personalului didactic de predare și s-a acceptat, pentru tutorat, acordarea unui spor de 10% din valoarea de referință de 4.100 de lei.

Cel de-al doilea propune o grilă de salarizare cu coeficienți cuprinși între 2,12 pentru profesorul debutant cu studii superioare și 2,55, la gradația 0, pentru profesorul cu studii superioare, gradul didactic I și peste 25 de ani vechime, grilă aplicabilă începând cu 1 septembrie 2028.

Pentru învățământul superior grila de salarizare propune coeficienți cuprinși între 2,12 pentru asistentul universitar – cu vechime până la 3 ani și 4,05 pentru profesorul universitar cu peste 25 de ani vechime – la gradația 0, cu aplicare începând din 1 septembrie 2028.

Discuțiile începute la Palatul Cotroceni au continuat la Ministerul Muncii, fără ca, în final, să fie identificată o soluție pentru problema esențială: grila de salarizare.

Deși unele dintre corecțiile prezentate răspund parțial problemelor semnalate de către federațiile sindicale, acestea nu schimbă problema de fond a proiectului: nivelul coeficienților de ierarhizare și poziționarea personalului didactic în noua grilă de salarizare.

Susținem în continuare **o grilă de salarizare în care coeficienții de ierarhizare pentru personalul didactic să fie cuprinși între 2,10 și 2,90**. Numai astfel evoluția în carieră, experiența și responsabilitatea pro-

fesională vor fi reflectate în mod real în salarizare, iar profesia didactică își va recăpăta atractivitatea.

Pentru învățământul superior susținem în continuare o grilă de salarizare în care coeficienții de ierarhizare pentru personalul didactic să fie cuprinși între 2,25 și 4,05, valori care înglobează și indemnizația pentru titlul științific de doctor.

Actualele constrângeri bugetare nu pot determina nivelul final al coeficienților și, implicit, locul pe care educația îl va ocupa pentru anii următori în sistemul public de salarizare.

Cu atât mai greu de înțeles este această abordare cu cât, în urma grevei generale din anul 2023, Guvernul și-a asumat public reasezarea salarizării personalului din educație pe baze care să redea atractivitatea carierei didactice, iar în anul 2024, în cadrul procesului derulat la Ministerul Muncii împreună cu reprezentanții Băncii Mondiale, a fost elaborată o grilă construită pe principii de ierarhizare fundamental diferite comparativ cu grila propusă de către Guvernul Bolojan.

În lipsa asumării unei grile care să răspundă acestor principii, **actualul proiect de Lege a salarizării nu va rezolva problemele salariale din educație**, ci le va perpetua, afectând atât evoluția profesională a actualilor salariați, cât și capacitatea sistemului de învățământ de a atrage și de a menține personal calificat.

Efectele măsurilor adoptate prin Legea nr. 141/2025 sunt deja vizibile în învățământul preuniversitar: numărul cadrelor didactice necalificate a ajuns la aproximativ 6.300. Este un semnal de alarmă care nu poate fi ignorat într-un sistem care se confruntă deja cu dificultăți tot mai mari în atragerea și în menținerea personalului calificat. Într-un asemenea context, o nouă grilă care nu oferă o perspectivă salarială reală riscă să accentueze, nu să corecteze, această tendință.

Dacă Guvernul României nu își asumă o grilă care să reflecte în mod corect valoarea și responsabilitatea muncii personalului din învățământ, Parlamentul are obligația morală fie să adopte grilele propuse de sindicatele din educație, fie să respingă proiectul Guvernului Bolojan.

VIITORUL EDUCAȚIEI ÎNCEPE CU RECUNOAȘTEREA VALORII CELOR CARE ÎL CONSTRUIESC!

PREȘEDINTE, **PREȘEDINTE,** **PREȘEDINTE,**
Simion HANCESCU *Marius Ovidiu NISTOR* *Anton HADAR*

București, 12 august 2026

Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie

Luna SEPTEMBRIE 2026

3/1933– n. **Maria-Dana Lovinescu** (n. Crivetz), la Piatra-Neamț (d. 17. 11. 2012, Melbourne), ziarist, traducător literar, cunoscută a 4 limbi, a urmat Facultatea de Filologie a Universității București; căsătorită cu Radu Beligan (1952-1965), tatăl unicei lor fiice, Anamaria Beligan. A publicat cronicile de teatru în mari cotidiane și reviste, numeroase reportaje și interviuri cu scriitori, regizori cu precădere în Revista „Teatru”, unde a lucrat ca redactor; redactor principal la Revista „Magazin istoric”, consilier cultural al Bibliotecii Americane. A părăsit România (1982), împreună cu Anamaria, emigrând la Melbourne, unde a lucrat pentru Departamentul australian al imigrației.

■ 7/1850 – n. **Constantin I. Istrati**, la Roman (d. 29. 01. 1918, Paris), profesor universitar, doctor în medicină (1877) și în chimie (1885), membru (1899) și președinte al Acade-

Rememorări nemțene

miei Române (1916-1918). A înființat Societatea Română de Științe (1890) și a editat primul număr al Buletinului acesteia (1892). Autor al biografiilor: Carol Davilla, Ion Ghica, Gheorghe Asachi, Theodor Aman. A colecționat documente istorice (Ștefan cel Mare, Alexandru cel Bun, Petru Rareș, Revoluția din 1848, Unirea de la 1859). A fost deputat, senator, primar al Capitalei, ministru în mai multe domenii.

■ 9/1899 – n. **Mihai Enăchescu**, la Piatra-

Neamț (d. 20. 02. 1977, Piatra-Neamț), medic, doctor în medicină. A urmat studiile primare și liceale în localitatea natală (Liceul „Petru Rareș”), apoi Facultatea de Medicină din Iași; la îndemnul lui Socrate Lalu, își desăvârșește studiile științifice la Sorbona, unde obține titlul de doctor în medicină. Mai mulți ani a fost medic asistent la Institutul Medico-Biologic din Paris. Întors în țară, medic primar, director la Spitalul din localitatea natală. Autor a numeroase articole și studii de specialitate în revistele de științe medicale din țară și din străinătate, precum și al unui roman rămas în manuscris.

■ 09/2022 – d. la Piatra-Neamț **Constantin Grasu**, (n. 13.02.1937 la Tarcău, Neamț), geolog, profesor universitar doctor (1969). A absolvit Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț și Facultatea de Geografie-Geologie, Iași. A lucrat în învățământ, la Muzeul de Științe Naturale din

Demersuri pentru proteja- rea educației și sănătății în apli- carea reformei salarizării

(urmare din pag. 3)

Impactul reformei să fie analizat în mod riguros, pe baza unor evaluări complete și a unui dialog real cu organizațiile sindicale reprezentative din sănătate și educație, înainte de adoptarea formei finale și de implementarea noului cadru de salarizare, în conformitate cu recomandarea Consiliului din 2026 privind implicarea sistematică, semnificativă și în timp util a partenerilor sociali.

De asemenea, printre solicitările adresate Comisiei Europene se regăsește și clarificarea posibilității aplicării unor derogări specifice pentru sectoarele strategice ale educației și sănătății, astfel încât anumite prevederi ale noii legislații privind salarizarea să poată fi implementate etapizat, în funcție de evoluțiile macroeconomice naționale. Potrivit documentului, o astfel de abordare ar permite atingerea obiectivelor asumate prin reforma salarizării, fără a afecta funcționarea unor domenii esențiale și fără a compromite capacitatea acestora de a atrage și menține personal calificat.

(N.R. – Textul integral: <https://www.facebook.com/FSLI-Romania>)

Examenenele toamnei – BACALAUREAT 2026

SINTEZA REZULTATELOR ÎNAINTE DE CONTESTAȚII

e plan național

Ministerul Educației și Cercetării a publicat pe 18 august rezultatele la a doua sesiune a examenului național de bacalaureat din acest an (înainte de contestații).

Prezentate sintetic, datele statistice agregate relevă următoarea situație:

- Rată cumulată de promovare (toți candidații): 33,8% (în creștere cu peste 5% față de prima afișare din sesiunea similară a anului trecut: 28,4%). De asemenea, este și cea mai mare rată de succes în sesiunea a doua în actualul format de organizare/desfășurare a examenului de bacalaureat (conform Legii 1/2011).
- Numărul total de candidați promovați: 9.623 (dintre aceștia, 6.700 de candidați sunt din promoția curentă, ceea ce indică o rată de reușită de 34,9%, iar 2.923 sunt absolvenți de liceu din promoțiile anterioare = rată de reușită de 31,6%).
- Rata de participare: 85,1%: s-au prezentat 28.481 de candidați din totalul celor 33.455 de candidați înscriși. Au fost eliminați pentru fraudă sau tentativă de fraudă 56 de candidați (aceștia nu vor putea participa la următoarele două sesiuni).
- 5 candidați au promovat examenul cu medii situate în intervalul 9,50 – 9,99.

În județul Neamț

La probele scrise s-au prezentat 660 de candidați din totalul celor 749 de candidați înscriși. Un candidat a fost eliminat pentru fraudă sau tentativă de fraudă.

La nivelul județului Neamț, au promovat 246 de candidați, dintr-un total de 660 de candidați prezenți.

Din totalul candidaților promovați, 183 de candidați provin din promoția 2025-2026, iar 63 de candidați provin din promoțiile anterioare, rezultând o rată cumulată de promovare înainte de contestații (pentru toate promoțiile) de 37,27 %.

Rata de promovare (înainte de contestații) pentru promoția curentă este 39,35% (față de 25,19% în sesiunea iulie-august 2025), iar pentru promoția anterioară – 32,31% (în creștere față de 29,21% în aceeași sesiune a anului trecut).

SINTEZA REZULTATELOR DUPĂ CONTESTAȚII

Pe plan național

Sesiunea curentă a fost promovată de 10.510 can-

didați (+ 887, în raport cu prima afișare).

Drept urmare, rata de succes pentru toate promoțiile a crescut cu 3,1% după soluționarea contestațiilor: 36,9% (față de 33,8%, rata inițială).

Această dinamică ascendentă vizează rezultatele întregii populații de candidați: 37,8% – rată de reușită pentru candidații din promoția curentă (7.273 de promovați, în total), respectiv 34,9% pentru promoțiile anterioare (3.237 de promovați).

Rata de participare în această sesiune a fost de 85,2%: s-au prezentat 28.500 candidați din totalul celor 33.455 de candidați înscriși. Au fost eliminați pentru fraudă sau tentativă de fraudă 56 de candidați.

În județul Neamț

La nivelul județului Neamț, rata cumulată de promovare (pentru toate promoțiile) după etapa de soluționare a contestațiilor este de 41,06%, înainte de contestații fiind de 37,27%, fiind înregistrată o creștere de 3,79%. Pentru promoția curentă, rata de promovare după soluționarea contestațiilor este de 43,87 %, față de 39,35% înainte de etapa depunerii contestațiilor. Rata de promovare (după soluționarea contestațiilor) pentru candidații din serii anterioare este de 34,36 %, față de 32,31% înainte de etapa depunerii contestațiilor.

La proba E.a) – Limba și literatura română au fost depuse 82 contestații, pentru 50 candidați nota obținută după contestații fiind mai mare. Pentru 5 candidați nota a rămas nemodificată, iar pentru 27 candidați nota obținută a fost modificată prin descreștere. Cea mai mare creștere a fost de 1,45 puncte, iar cea mai mare descreștere a fost de 1,1 puncte.

La proba E.c) – Proba obligatorie a profilului au fost depuse 81 de contestații, pentru 45 candidați nota obținută după contestații fiind mai mare. Pentru 4 candidați nota a rămas nemodificată, iar pentru 32 candidați nota obținută a fost modificată prin descreștere. Cea mai mare creștere a fost de 1,25 puncte (la disciplina Istorie), iar cea mai mare descreștere a fost de 1 punct (la disciplina Matematică).

La proba E.d) – Proba la alegere a profilului și specializării au fost depuse 87 contestații, pentru 46 de candidați nota obținută după contestații fiind mai mare. Pentru un candidat nota a rămas nemodificată, iar pentru 40 candidați nota obținută a fost modificată prin descreștere. Cea mai mare creștere a fost de 1,05 puncte (la disciplina Fizică), iar cea mai mare descreștere a fost de 1 punct (la disciplina Biologie vegetală și animală).

Red.

Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie

Piatra-Neamț, cercetător la Stațiunea „Stegarul”, cadru didactic universitar. Peste 100 de lucrări publicate în presa de specialitate și mai multe volume în nume propriu sau în colaborare. Este autor al volumelor de memorialistică: „Vacanțe pierdute”, „Vacanțe recuperate” și „Rememorări tardive”.

■ 10/1951 – n. **Gabriel PLOSCĂ**, la Cetate, Dolj, inginer, profesor, lider sindical, director general al revistei *Apostolul*. Absolvent al Institutului Politehnic „Traian Vuia” din Timișoara, gradul didactic I, acordat de Universitatea Politehnică din București

(1993). Profesor la Colegiul Tehnic „Petru Poni” din Roman (1976-2008), distins cu Diploma „Gheorghe Lazăr” clasa întâi (2008). Participare la programe naționale și internaționale

Rememorări nemțene

de formare profesională și sindicală. Vicepreședinte al SLLICS Neamț (1991), președinte (2008-2023), apoi președinte de onoare. Vicepreședinte al FSLI (2002-2022). Președinte al Uniunii Județene a Sindicatelor Democratice Neamț (2000 – prezent). Membru al Biroului Executiv Național al CSDR (2002-prezent). Manager de proiect POSDRU, Leonardo da Vinci și Erasmus+. Inițiatorul parteneriatului cu Federația sindicală din educație și știință – Republica Moldova.

■ 11/1930 – n. **Eduard COVALI**, la Orhei, Basarabia (d. 2. 11. 2002, Piatra-Neamț), teatrolog, scriitor, autorul statutului moral și artistic al Teatrului Tineretului. A absolvit I. A. T. C. „I. L. Caragiale”, cu întreruperi și, fiind condamnat politic, a lucrat pe diferite șantiere de construcții. La T. T., între 1961-1992, este pictor-executant, secretar literar, director, regizor, consilier artistic. Debut publicistic în revistele „Teatrul” și „Contemporanul” (1957), și cu pseudonimul V. Negrea. Colaborări: „Ceahlăul”, „Acțiunea”, „Antiteze”, „Ateneu”, „Asachi”,

Constantin TOMȘA

(continuare în pag. 6)

Facultatea de Teologie din Chișinău a reprezentat prima instituție de învățământ superior din Basarabia, având o contribuție substanțială la formarea clerului ortodox nu doar basarabean, ci din întregul spațiu românesc.

A fost instituită în 1926, printr-o decizie a Ministerului Instrucțiunii Publice al României (ministru – I. Popovici), activând pe lângă alte două facultăți de teologie din cadrul României întregite, a celor de la București și Cernăuți. Itinerarul constituirii acestei instituții de învățământ a fost unul dificil, iar traseul afectat de spiritul epocii, ostilități, reticențe, controverse legate de alegerea localității în care urma să activeze facultatea.

A existat o amplă mișcare, pe ambele maluri ale Prutului, pentru înființarea unei facultăți de teologie. În 1919, la Iași, profesorii au depus un memoriu prin care solicitau reînființarea Facultății de Teologie. Un curent puternic s-a format și în Basarabia. Printre cei mai activi promotori ai constituirii unei instituții de învățământ superior teologic au fost

Arhiepiscopul Gurie Grosu

preotul P. Guciușcă, deputat în legislativul de la București, și arhiepiscopul G u r i e G r o s u . Clerul basarabean solicita fondarea unei Academii de Teologie la Chișinău. Arhiepiscopul Gurie argumenta necesitatea înființării unei instituții de învățământ religios în felul următor: *Biserica a fost cea dintâi purtătoare de cultură în Neamul nostru românesc. Ea a luminat căile și a ajutat cu toate puterile*

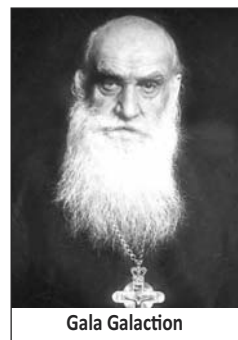
sale la atingerea propășirii naționale de azi. Și aici, în Basarabia, biserica a fost și trebuie să rămână în fruntea mișcării culturale. (...)

Necesitatea edificării unei instituții de învățământ de esență spirituală în Basarabia a fost scoasă în evidență și de regele Ferdinand I Întregitorul, dar deschiderea Facultății de Teologie la Chișinău a fost favorizată și de contextul politic. (...)

La 6 septembrie 1926, printr-o decizie a ministrului Instrucțiunii Publice, s-a dispus înființarea la

profesorilor Gr. Pișculescu (Gala Galaction), C. Iordăchescu, V. Iordăchescu, I. Scriban, I. Savin, N. Crainic... (...)

În anii 1927-1930 și în 1933, la facultate activau 14 profesori definitivi și agregati; în anii 1931 și 1932 – 15. În anul de studii 1935-1936, cele mai multe cadre didactice erau din Chișinău – 17 profesori (din Cernăuți – 7, din București – 13). Iar după numărul de studenți, cea mai numeroasă era Facultatea de Teologie din Cernăuți – 1.253 (pe lângă 975 de studenți ai

Gala Galaction

lăsa o moștenire bogată vizuine trăită și n a r a t ă asupra istoriei românilor și a istoriei universale.

Activitatea științific-editorială a facultății a vizat editarea a două volume din scrierile Părinților Apostolici, scrierile lui Dionisie Areopagitul. O parte din tezele de licență ale studenților au reprezentat studii autentice referitoare la istoria lăcașurilor de cult, a istoriei localităților.

Studenții teologi din Chișinău editau revista „Studentul” sub egida Societății Culturale „Petrul Movilă”.

Sub auspiciile Facultății de Teologie activa Societatea Studențească „Vasile Conta”, înființată odată cu facultatea. Aceasta edita revista lunară „Gândul neamului”, îngrijită de O. Constantinescu, G. Uță, M. Cercel, Șt. Băleanu și I. Huștiu. (...) La sfârșitul anilor 1930, biblioteca Facultății de Teologie era constituită din 85 de mii de cărți și periodice. După intervenția sovieticilor în Basarabia, au fost salvate doar 14 mii de exemplare. (...)

Între 28 iunie 1940 și 22 iunie 1941, Facultatea a activat la Universitatea din Iași, apoi a fuzionat cu Facultatea de Teologie din Cernăuți. Considerată de unii autori „un simplu instrument simbolic al unificării teritoriului”, Facultatea de Teologie din Chișinău a constituit, indubitabil, un centru de rezistență spirituală într-o provincie proximală statului care reprezenta ateismul militant – URSS, dar și o pepinieră a clerului cu viziuni naționale în spațiul românesc. (N.R. – Preluare și prelucrare după „Calendar Național 2026”, Chișinău, 2025).

Red.

CENTENAR Facultatea de Teologie din Chișinău – 1926

Chișinău a Facultății de Teologie a Universității din Iași, în localul Seminarului de Teologie, ce urma să fie reparat și pus în întregime la dispoziția facultății.

Inaugurarea instituției de învățământ teologic superior a avut loc într-un cadru cât se poate de festiv, la 8 noiembrie 1926, de sărbătoarea Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, considerat de participanții la eveniment drept „cel mai de seamă eveniment pentru Moldova, după Unirea din 27 martie 1918”. Chișinăul avea o înfățișare de sărbătoare. Edificiile erau îmbrăcate în covoare și flori. Chipurile regelui și reginei erau încadrate cu panglici tricolore. În plină zi, str. Alexandru cel Bun era iluminată de becuri electrice de diferite culori. Clădirea iluminată a instituției de învățământ avea încrustată o cruce. (...)

Activitatea Facultății de Teologie a fost validată prin Decretul regal nr. 1.137 din 21 aprilie 1927. În același an, Senatul Universității din Iași a aprobat Regulamentul de funcționare a facultății și a făcut recomandări pentru numirea profesorilor. (...) Reținem dintre personalitățile care au activat aici numele

Facultății de Teologie din București și 368 ai Facultății de Teologie din Chișinău). (...) În total, au absolvit

12 promoții, 6.440 de studenți, inclusiv peste 100 de fete; 879 au fost licențiați.

Titlul de doctor honoris causa a fost acordat, la 21 martie 1934, episcopului Dionisie Erhan al Eparhiei Cetății Albe-Ismael. Absolvenții facultății au devenit preoți, episcopi, profesori universitari, stareți, misionari, scriitori.

La Facultatea de Teologie s-au realizat cercetări în domeniile teologiei, istoriei ctitoriilor basarabene. Teologii Gala Galaction și V. Radu au venit cu interpretări originale referitoare la Biblie. C. N. Tomescu, prodecanul facultății, a contribuit la editarea „Revistei istoric-arheologice bisericești” și a

Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie

(urmăre din pag. 5)

Informația Primăriei”, „Apostolul”, „Meridianul Ozana”, „Credința neamului” ș. a. A dramatizat: „Vrăjitorul din Oz”, „Inimă rece”, „Cartea junglei”. Debut editorial cu „Teatru”: „Ion Creangă sau mărazurile amintirilor”, „Tinerețe fără bătrânețe”, „Belerothon”, „Albă ca zăbava și cei 7 pitici”. A fost membru al U. S.

■ 15/916 – n. **Constantin-Virgil Gheorghiu**, la Războieni, Neamț (d. 22. 06. 1992, Paris), poet, prozator, reporter. A absolvit Facultatea de Litere și Filozofie, București (1940). Debut

cu versuri în „Bilete de papagal” și editorial, cu „Viața de toate zilele” (1937). În 1963, este hironit ca preot al Bisericii Ortodoxe Române din Paris. Cărți în țară: „Ard malurile Nistrului”, „Cu submarinul la asediul Sevastopolului”,

Rememorări nemțene

„Ceasul de rugăciune”, „Am luptat în Crimeea”, „Ultima oră”; peste hotare (traduse în limba română): „La Vingt-cinquième heure”; „La Cravache”; „La Maison de Petrodava”; „Perahim” și multe altele.

■ 17/1978 – n., **Cristina Petrariu**, la Piatra-Neamț. Masterat în Arte decorative la U.N.A. „G. Enescu” Iași. Membru al UAP. Fondator (2010) și președinte al Asociației Culturale „Arte.Ro” din Piatra-Neamț. Organizează cel mai important festival internațional

de arte plastice pentru copii și tineri din țară: **Piatra-Neamț Creativ**. Prezentă frecvent în expoziții colective și personale, numeroase participări la stagii de documentare și workshopuri internaționale, curator de expoziții, concursuri și festivaluri de artă plastică ale elevilor, în țară și în străinătate (Bitola – Macedonia, Nesebar – Bulgaria, Veneția – Italia, Hong Kong – China, Evora – Portugalia). **Premiul revistei „Apostolul”** (2016), Premiul Mentor pentru excelență în educație (2021).

■ 18/1960 – n. **Ada Popovici**, la Iași, (d.

Personalități ale teologiei academice românești: proiect de recuperare a memoriei teologice (I)

Istoria teologiei nu poate fi înțeleasă în mod autentic doar prin abstractizarea doctrinelor sau prin analiza rece a contextelor instituționale. În centrul oricărei dinamici intelectuale și spirituale se află întotdeauna omul – cadrul didactic, cercetătorul, duhovnicul sau teologul care, prin vocația, rigurozitatea și mărturia sa, dă viață ideilor și le transmite generațiilor succesoare. Spațiul academic teologic românesc a fost modelat de-a lungul timpului de personalități marcante ce au lăsat în urma lor o operă de o incontestabilă valoare științifică, dar și generații de discipoli formați în spiritul unei viziuni profunde asupra misiunii Bisericii în lume.

Dincolo de fișele bibliografice consacrate și de reperele sintetice existente în tratatele de istorie, recuperarea biografiei intelectuale a acestor profesori universitari rămâne o datorie de prim ordin. Un asemenea demers nu reprezintă un simplu exercițiu nostalgic sau istoriografic, ci o necesitate hermeneutică: el ne permite să înțelegem modul în care teologia s-a articulat, s-a dezvoltat și s-a adaptat la provocările diferitelor epoci istorice și culturale.

În acest context, îmi propun să inițiez o serie episodică de articole dedicate celor mai reprezentative figuri ale teologiei românești. Fiecare material va aborda o personalitate distinctă, analizată integrativ prin raportare la contextul epocii sale, la contribuțiile sale academice și la impactul eclezial pe care l-a generat. Memoria unei discipline nu este o colecție statică de volume, ci un organism viu. În teologie, activitatea unui profesor depășește cu mult redactarea cursurilor sau studiilor de specialitate; ea presupune modelarea conștiințelor, transmiterea unei tradiții vii și deschiderea unui dialog fertil între credință, cultură și societate. Astfel, parcursul biografic devine o veritabilă cheie de citire a operei: mediul de formare, mentorii, frământările epocii, catedra de la care a predat și domeniile de cercetare întreprinse

Vasile G. Ispir

sunt elemente care explică deciziile metodologice și opțiunile tematice ale fiecărui teolog. Recuperarea acestor trasee umane și intelectuale este cu atât mai urgentă cu cât trecerea timpului amenință să estompeze amprenta unor savanți care au jucat un rol crucial în dezvoltarea învățământului teologic. Reconstituirea vieții lor este, așadar, un act de responsabilitate față de memoria comunității academice.

Seria de față nu își propune realizarea unor medalioane biografice convenționale sau a unor înșiruiți cronologice. Miza o constituie sur-

Dumitru Stăniloae

prinderea legăturii profunde dintre viață, activitate didactică și creație teologică. Urmărind repere clare (formarea intelectuală, etapele carierei universitare, direcțiile de cercetare, opera scrisă, impactul asupra studenților și receptarea posterității), voi reda complexitatea fiecărui profil. Parcurgând diferitele arii ale cercetării, de la exegeză biblică și dogmatică, până la istorie eclesiastică, morală, liturgică și artă bisericească, voi încerca să conturez treptat o imagine de ansamblu asupra bogăției patrimoniului nostru teologic.

În această perspectivă, patrimoniul teologiei academice românești poate fi urmărit și prin contribuțiile unor personalități care s-au remarcat în domenii distincte ale cercetării teologice. În aria studiilor biblice și a exegezei se cuvin amintite nume precum Vasile Gheorghiu, Ioan Coman și Dumitru Stăniloae, în timp ce în domeniul teologiei sistematice și al dogmaticii se disting, prin amploarea și influența operei lor, Dumitru Stăniloae, Nicolae Chițescu și Ioan G. Coman. Istoria Bisericii și istoria teologiei au fost ilustrate de cercetători precum Nicolae Dobrescu, Teodor M. Popescu, Aurel Jivi, Ioan-Vasile Leb și Mircea Păcurariu, iar în domeniul teologiei morale și spiritualității se remarcă, între alții, Vasile G. Ispir și Dumitru Stăniloae. Liturgica și teologia cultului au beneficiat de contribuțiile unor specialiști precum Petre Vintilescu și Ene Braniște, în timp ce arta bisericească și patrimoniul eclezial au fost cercetate de personalități precum I. D. Ștefănescu și Virgil Vătășianu. Aceste nume, la care se adaugă numeroși alți profesori și cercetători, configurează o adevărată hartă a specializărilor și direcțiilor de dezvoltare ale teologiei academice românești, fiecare contribuție meritând să fie analizată în contextul său istoric, instituțional și intelectual.

Nicolae Dobrescu

oare ale teologiei academice românești, fiecare contribuție meritând să fie analizată în contextul său istoric, instituțional și intelectual.

Fiecare dintre acești profesori, teologi și cercetători a contribuit la edificarea teologiei românești moderne. Proiectul de față a pornit de la convingerea fermă că istoria teologiei este deopotrivă o istorie a ideilor și o istorie a oamenilor care le-au formulat și trăit. Recuperarea operei și vieții lor reprezintă o cale sigură spre consolidarea memoriei noastre academice și spre reevaluarea unui patrimoniu spiritual de o inestimabilă valoare.

(Va urma)

Prof. dr. Mihai FLOROAIĂ

Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie

1

1.09.2017, Piatra-Neamț), profesoară, eseistă, publicistă. Studii de filologie, regie de teatru, film și tv., jurnalistică. Doctor, magna cum laudae, în științe filologice (2007), profesor la Colegiul Tehnic „Gheorghe Cartianu” din Piatra-Neamț. Numeroase participări la simpozioane, conferințe și colocvii naționale și internaționale. Colaborări: „Apostolul”; „Monitorul cultural și artistic de Neamț”; „Convorbiri literare”; „Revista noastră”; ASTRA ș. a. Cărți: „Poezia românească. Studiu teoretic și aplicativ”; „Limbajul dramatic și orizontul de așteptare estetică”; „Rugăciuni pentru cei mici”; „Limbă și literatură română. Comunicare. Proză. Dramaturgie”; „Alfabetul din povești”.

■ 19/1953 – n. Viorel Nicolau, inginer, editor, anticar, filatelist, publicist. A absolvit Fa-

cultatea Tehnologia Construcțiilor de Mașini, Brașov, inginer la Î. M. „Ceahlău” și profesor-inginer la Grupul Școlar de Construcții. Din 1991, devine librar, anticar, atestat de Ministerul Culturii. A înființat, în Piatra-Neamț, prima

Rememorări nemțene

librărie-anticariat privată. Este recunoscut ca un bun colecționar de cărți poștale ilustrate. Membru în diferite comitete și comisii filatelice. Organizator a peste douăzeci de ediții ale Simpozionului național de cartofilie de la Piatra-Neamț; este președinte al Asociației Filateliștilor Neamț. A

editat sute de cărți (prin propria-i editură „Cetatea Doamnei”), autor, coautor sau colaborator la peste 30 de cărți, îngrijitor de ediții. Colaborator la toate publicațiile din Neamț.

■ 20/1953 – n. Ioan Amironoaie, la Timișoara, profesor, compozitor, ziarist, absolvent al Conservatorului „Gheorghe Dima” Cluj. Peste 30 de ani de activitate la catedră în Județul Neamț, ziarist („Realitatea Press” și „Monitorul de Neamț”), colaborări la radio și tv., la: „Acțiunea”, „Antiteze”, „Apostolul”, „Asachi”, „Monitorul de Roman”, „Ochiul public” (Neamț), „Convorbiri literare”, „Actualitatea muzicală”, „Bravo”, „Salut”. Interpret și compozitor (piese muzicale difuzate pe posturile de televiziune centrale și locale). Premii pentru proză („Sadoveniana”); al revistei „Tribuna”.

(continuare în pag. 8)

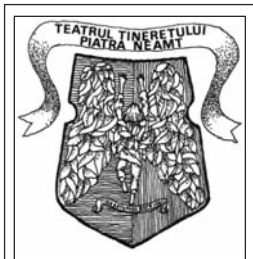
O reîntoarcere pe simezele sufletului, la Teatrul Tineretului

(urmăre din pag. 1)

Teatrul Tineretului era cunoscut ca un „teatru-școală” pentru tinerii artiști. Cum/cât a influențat această atmosferă viața dumneavoastră de scenograf debutant?

– Tocmai pentru ca era un teatru-școală l-am ales, am avut șansa de a putea alege fiind prima din promoția anului meu. Anii petrecuți în acest teatru mi-au prilejuit întâlniri și colaborări cu actori și regizori de excepție, m-au îmbogățit profesional și au fost prilej de numeroase satisfacții și bucurii.

– Scenografia înseamnă adesea negocierea dintre fantezie și resursele tehnice limitate ale atelierelor. Care a fost cea mai mare provocare tehnică pe care a trebuit să o rezolvați pe scena de la Piatra-Neamț?

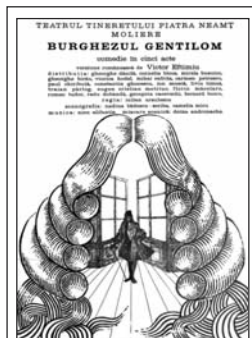
Emblema Teatrului Tineretului în varianta Nadinei Scriba

– Nu a fost chiar o provocare. Pentru decorul piesei *Pragul Albastru* de Ioan D. Sârbu, în regia lui Mircea Cornișteanu, din lipsa altor materiale, am ales ca soluție tifonul, tăiat și pictat pe scenă, apoi prins pe ștângi, încercând să sugerez o grotă. A fost bineînțeles obositor dar și plăcut.

Seara, m-am întors acasă mulțumită... În dimineața zilei următoare, ziua premierei, mi-am găsit decorul plin de apă și culorile scurse... Decorul nu fusese în prealabil hidroizolat și nimeni nu mi-a spus nimic!!! Deci «da capo» după ce s-a uscat tifonul!!! Însă mi-a reușit.

– Care a fost relația dumneavoastră cu aura regizorilor cu care ați lucrat? Cât de mult a cedat viziunea proprie în fața (altor) trimeri ale textului sau a cerințelor regizorale?

– M-am înțeles bine cu toți regizorii cu care am lucrat: Scarlat, Covali, Cornișteanu, Gheorghe Jora, cu care am făcut la Galați *Îmblânzirea scorpilor*, iar în 1988 la Teatrul Național din Cluj am realizat costumele spectacolului *Antonio și Cleo-*

Afiș *Burghezul gentilom* 1982

lucrez decât cu contract, cu regizorii care se temeau mai puțin de securitate!

– Privind în urmă la propria formare, care au fost „marii profesori” din viața dumneavoastră care v-au marcat semnificativ destinul artistic?

– Eu nu aș spune destinul artistic, ci mai degrabă persoanele care m-au influențat și învățat meserie. La Institutul de Arte Plastice din București, am avut un asistent apropiat de vârsta noastră, Andrei Bott, cu care gândeam aproape la fel, mai puțin experiența lui, care m-a ajutat mult. Ulterior m-a recomandat să o asist la realizarea unor costume pentru Teatrul Național, pe regretata scenografă, profesoară și importanta personalitate culturală, doamna Elena Pătrășcanu Veakis. Un alt profesor de la care am învățat enorm privind tehnica de scenă, a fost scenograful Dan Jitianu.

– În anul 1991, v-ați stabilit în Franța, la Fontainebleau-Avon. Cât de dificilă a fost desprinderea de scena fizică a teatrului (unde depindeați de regizor și text) pentru a trece spre libertatea totală – dar și solitudinea – atelierului de artist plastic?

– Desprinderea de teatru a fost pentru mine o traumă și a luat mult timp, având ani de zile «visul emigrantului», mereu cu același subiect... teatrul.

Am «bătut» cu mapa sub braț la ușile multor teatre să încerc să lucrez ceva, orice. La teatrele mari, care au ateliere de costume și decor, căci restul teatrelor fac apel la terțe antreprize, iar pentru costume... le faci tu... acasă! În Franța... din lipsa

unor contacte profesionale am intrat la master la Sorbona cu un subiect care-mi convenea – Fellini, analiza filmului «E la nave va». Numai teorie: cum să faci un synopsis și un scenariu de film. Rezultat, diploma cu brio și doi ani pierduți! Am avut un profesor bun care îmi cunoștea «dosarul», mă aprecia și ținea neapărat să lucreze cu mine la un film, dar s-a prăpădit de Sida. Ei bine, nu s-a putut!

Cum sunt perseverentă, m-am dus la Georges Banu vorbindu-i în franceză și am început doctoratul – subiect interesant despre scenograful Adolph Appia. Speram să mă prezint lui... Peter Brook, erau prieteni. Diploma cu brio și... bonjour, bonsoir!!!

– Ați urmat studii aprofundate la prestigioasa Universitate Sorbonne. Cum v-a transformat (sau nu?) rigoarea academică franceză perspectiva asupra artelor vizuale?

– Bineînțeles că m-a transformat; fiind «dopată» numai cu teorie, am învățat mai bine limba franceză și subtilitățile ei, însă felul de formare nu mi se potrivea, eu neputând accepta nici un precept ce mi-ar putea îngreuna independența și libertatea de creație.

După multă vreme am avut marele noroc că posedând din întâmplare în «desaga» mea și o diplomă de arhitect de interior (STACO, făcut în-

Burghezul gentilom. Costume, peruci, machiaj.

ainte de a intra la Arte Plastice), să mă îndrept spre decorația de interior. Astfel timp de 20 de ani am colaborat cu mai multe publicații de decorațiuni interioare, printre care mă mândresc cu «Vogue Espagne», încheindu-mi «cariera» ca jurnalistă independentă cu o rubrică numai a mea – «Idei

Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie

(urmăre din pag. 7)

Două volume din ciclul „Privilegii” (2004, 2005), alcătuite din interviuri cu mari personalități din lumea muzicală.

■ 22/1974 – n. **Mihai Floroiaia**, profesor la Colegiul Tehnologic „Spiru Haret” Piatra-Neamț. Licențiat al Universității „Al. I. Cuza” Iași, Facultatea de Teologie Ortodoxă (1997). Doctor în Teologie (2010), cu distincția Magna cum Laude, la Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca. Specializarea Istorie (conversie profesională) la Facultatea de Istorie și Filosofie a UBB (2024).

Cărți: *Inchiziția între mit și realitate*, (2016), *Inchiziția în Europa* (2001), *Rolul metodei didactice în învățământul religios* (2004). Numeroase studii și articole de

Rememorări nemțene

specialitate. Stagii de cercetare doctorală și postdoctorală la Universitatea Catolică din Louvain-la-Neuve (Belgia), la Universitatea Misericorde din Fribourg (Elveția) și Universitatea „Babeș-Bolyai”. Formator-consilier ARACIP, mentor, formator, evaluator național la Agenția de Credite și Burse de Studii, evaluator de manuale școlare. Colaborator al revistei „Apostolul” (din 2004), redactor al acesteia (din 2010, în prezent). Membru al UZPR din 2020.

■ 24/1916 – n. **Aurel Giroveanu**, la Girov, Neamț (d. 2. 04. 2001, București), pianist, dirijor și compozitor. Studii la Conservatorul „Egizio Massini”, București (1933-1937), S-a perfecționat cu Tudor Ciortea (forme muzicale) și cu Ion Dumitrescu (compoziție) la cursurile U. C. M. (1954-1955). A fost redactor la Radiodifuziunea Română (1949-1950), pianist și dirijor al Orchestrei „Aurel Giroveanu”, București (1949-1954). A compus muzică ușoară, de film, corală. Premiul Juriului la Festivalul de Muzică Ușoară de la Mamaia (1966). Ordinul Muncii cl. a III-a, Ordinul Meritul Cultural cl. a III-a, Premiul U. C. M. (1972). Colaborări: „Contemporanul”, „Informația Bucureștiului”, „România liberă”.

■ 27/1937 – n. **Nicolae Florian**, la Vânători-Neamț, învățător, animator cultural, publicist,

O reîntoarcere pe simezele sufletului, la Teatrul Tineretului

deco», la revista «Maison&Travaux», număr de număr, timp de 17 ani. A fost greu, însă redactorul-șef era un om minunat și cultivat care a știut să mă «exploateze» lăsându-mi libertatea alegerii subiectelor, deci am avut plăcerea ca din mâinile mele să iasă decori mici cât un studiou foto. A trebuit să

Pragul albastru - cu Mihai Căfrița, Ana Ciontea

învăț să fac mobilier ca un tâmplar și am reușit să evit orice accident, în ciuda temerilor soțului meu.

– *A existat mereu un miraj al boemei pariziene. Chiar este o lume a artiștilor atât de frumoasă pe cât pare?*

– Pe scurt, boema pariziană, de multe ori un mit, a cam dispărut în secolul XX. Ceea ce s-a schimbat de atunci, este că idealurile artistice și estetice au cedat locul unor aspirații materiale și de vizibilitate publică accesibile aproape exclusiv prin jocuri de relații personale.

– *Ați semnat scenografia pentru „Trei surori” (costumele), alături de Helmut Stürmer (decor), într-un spectacol de referință montat de Silviu Purcărete în anul 1997 la Limoges (Franța). De ce e genial Silviu Purcărete?*

– Fantasticul și visarea în lumea teatrului au devenit un lux, apanajul doar câtorva regizori de geniu, printre care și Silviu, care pentru a concretiza minunatele lui «fantasmagorii» a avut și șansa să găsească actori și colaboratori pe măsură.

– *Vorbiți-ne puțin despre spectacolul „Leprosul din Aosta”, realizat împreună cu regizorul Dominique Dolmieu. Am citit că în acest spectacol lumina chiar devenea un personaj dramatic crucial...*

– Lucrul la «Leprosul din Aosta» de Xavier de Maistre, ca alte câteva experiențe, a fost o întâmplare. Nu am știut niciodată de unde tânărul D. Dolmieu, altfel salariat pe vremea aceea la Mi-

nisterul Culturii, mi-a «pescuit» numele sau CV-ul. Lucrul cu el nu a fost foarte interesant, el oscilând între un fel de complex față de experiența mea de scenograf și un sentiment de superioritate față de proaspăta emigrantă. Decorul l-am lucrat «pe genunchi», panouri de hârtie pictate agățate de tavan căci nu era propriu-zis un teatru ci un fel de «salle de fêtes». Ceea ce m-a fermecat a fost peisajul, în plina iarnă în Alpii înzăpeziți cu ger și cer albastru, extraordinar! De fapt mi-a făcut plăcere și mai ales seara de Anul Nou, singură în camera de hotel super încălzită, și eu cu geamul deschis mă uitam cum ninge cu șampania lângă mine. Bref, spectacolul a ieșit bine, m-am străduit să-i conving că prin ecleraj salvam spectacolul. Era prima și ultima experiență de scenograf între Franța și Italia.

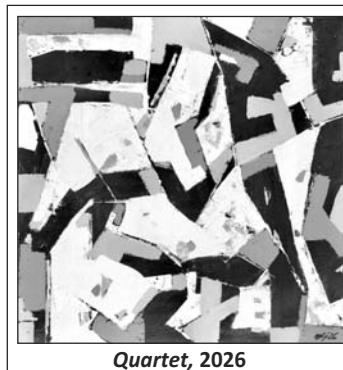
– *Care a fost cea mai frumoasă/palpitantă parte a muncii scenografului Nadina Scriba: la planșetă sau la scenă?*

– Lucrul la planșetă, (crochiurile și macheta) confruntarea, tatonarea și înțelegerea cu regizorul sunt cu emoții și bucurii pe care încerci apoi (cu sufletul la gură) să le concretizezi pe scenă.

– *Dacă v-aș ruga brusc să definiți în modul cel mai simplu frumusețea, la ce v-ați gândi prima oară?*

– La Palermo al lui Pirandello, orașul cu contrastele lui, cu minunatele palate baroce, sublime și de multe ori mizeroase (dar nu c o n - tează)... iar când urci la minunata bazilică Montreale și se taie respirația!

– *Pentru cadrele didactice care ne citesc: cum vedeți rolul educației artistice în școli? Cum poate un profesor să cultive sensibilitatea unui copil pentru spațiu, culoare și imagine, într-o*

Quartet, 2026

lume saturată digital?

– Am omis să spun că în disperarea mea de a-mi găsi «rostul», m-am pregătit timp de 6 luni împreună cu alți diplomați în arte, pentru concursul «CAPES» care mi-ar fi permis să predau artele vizuale la licee

în Franța. Ni se dădeau ca teme niște subiecte, nu neapărat în realizarea lor, dar în enunțarea subiectului, destul de stranie. Interesant dar complicat, așa că în afară de consultarea revistelor de artă și condusul elevilor la expoziții și muzee, alte soluții nu vedeam sau ce aș putea face. Sensibilitatea unui copil are nevoie mai ales de susținere și încurajare.

– *La începutul lunii octombrie, simezele Teatrului Tineretului vor deveni gazda expoziției dumneavoastră personale de pictură. Aveți un mesaj pentru cei care vă vor trece pragul expoziției?*

– Departe de mine ideea de a transmite vreun mesaj! Tot ce-mi doresc este ca picturile mele să nu-i lase indiferenți pe cei ce vor vizita expoziția.

În ceea ce mă privește, mă întorc după zeci de ani, aici la Piatra, la Teatrul Tineretului, cu emoții greu de descris în cuvinte și poate chiar cu un regret ascuns că am părăsit prea devreme acest loc.

Îmi amintesc prima zi când am deschis ușa secretariatului, cu Dorina la birou, care s-a grăbit să-mi ofere primul «nechezol» și cu domnul director Bunghez care mă aștepta! Cine te mai așteaptă așa oriunde în lumea de azi?!

– *Și o ultimă curiozitate: unde ați vrea să locuiți mai mult: la LOUVRE sau într-un OSCAR?*

– Nici Louvre nici Oscar... nu-mi doresc decât să fiu apreciată pentru ceea ce am făcut și pentru ceea ce sunt!

Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie □ Lecția de istorie □ Luna septembrie

absolvent al Școlii Pedagogice din Piatra-Neamț (1956, șef de promoție). A predat la școlile din: Păstrăveni, Boiștea, Petricani, Lunca (director), Vânători-Neamț. A fost director al Căminului Cultural (1968-1978); primar (1990-1992) și consilier comunal până în 2008. Cetățean de onoare al comunei natale (2007). Colaborări: Revista „Apostolul”. Este autor al „Monografiei Comunei Vânători-Neamț” (2006), lucrare importantă pentru informațiile despre locuri și instituții din preajma localității Vânători (Mănăstirea Neamț, Cetatea-Neamț, Mănăstirile Secu și Sihăstria ș. a.) și despre mulți intelec-

tuali care au trăit pe aceste locuri.

■ 29/1974 – n. **Adrian G. Romila**, la Piatra-Neamț, publicist, prozator, eseist, a absolvit Facultatea de Litere a Universității din Iași

Rememorări nemțene

(1998); doctor în folclor și antropologie culturală (2005), profesor la Liceul de Artă din Piatra-Neamț. A publicat cărțile: *Imaginea Raiului în cultura populară. Eseu de antropologie* (2009), premiul pentru debut USR, Iași; *De-a dragostea și drumul. Stații de lectură*, eseuri (2010); *În drum spre sud. Roman de aventură* (2012); *Radio în zăpadă*, povestiri (2014); *Pirați și corăbii. Incursiune într-un posibil imaginar al mării*, eseu (2015); *Mici schimbări în viață*, povestiri (2016); *Zeppelin*,

roman (2017); *Apocalipsis*, roman, (2019), *Efectul îndelungat al pasiunilor de tinerețe*, eseuri, (2020); *Acasă, departe* (2023);

Jean Bart. Argonautul (2024). Prezent în antologii literare prestigioase, câștigător al mai multor premii literare, recent – Premiul Uniunii Scriitorilor din România, 2024 pentru romanul *Acasă, departe*. Este membru al Uniunii Scriitorilor și al PEN Club România.

(N. R. – Prelucrare după *Personalități ale culturii din județul Neamț*, un calendar alcătuit de **Constantin Tomșa**, Editura Crigarux&Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, 2014).

Deschiderea Stagiunii 69

„Teatrul este o școală în care înveți să pui întrebări. // Teatrul nu este decât un loc de întâlnire, spațiul riscului și al posibilului. Această întâlnire este, fără îndoială, o întâlnire sub semnul cuvântului.” (Olivier PY)

Teatrul este o artă a cuvântului, chiar dacă, pe lângă limbajul verbal, se contruiește cu multe alte coduri (muzică, lumină, costume etc). M-am oprit asupra definițiilor de mai sus ale regizorului, dramaturgului și filozofului Olivier Py, ca să-mi arunc o ancoră în marea de anxietate pe care mi-au provocat-o niște articole ale unor oameni de știință de peste ocean, care lucrează de zor la dezvoltarea tehnologiei de tip AGI (Artificial General Intelligence – acel tip de inteligență artificială care se adaptează la domenii necunoscute fără intervenția umană). Acești cercetători demonstau că limbajul verbal este limitativ pentru AGI. Deși limba este un instrument extraordinar de complex, ea reprezintă doar o „bandă îngustă” de transmisie prin care încercăm să comprimăm realitatea, gândurile și conceptele multidimensionale. Oamenii folosesc metafore și aproximări pentru că nu pot transmite stări neuronale directe. Un AGI forțat să comunice doar prin text pierde precizia matematică a reprezentărilor sale interne. Pentru un AGI, limbajele formale (matematica avansată, fizica cuantică, codul binar direct) sunt mult mai bogate în sensuri decât limbajul verbal, care este plin de ambiguități și excepții. Acestea fiind zise, concluzia era că oamenii ar face bine să se instruiască în astfel de limbaje pentru a putea comunica cu atotputernicele AGI într-un viitor apropiat. Nu știu dacă supremația tehnologiei de tip AGI va fi bună sau distructivă pentru civilizația umană, ceea ce știm sigur este că ne va obliga să ne regândim statutul de om, să medităm asupra trăsăturilor fundamentale care ne definesc, iar limbajul verbal este coloana vertebrală a evoluției noastre de până acum.

De curând au venit și rezultatele României la evaluarea PISA 2025, care indică o deteriorare a performanțelor, față de rezultatele din 2022. Comparativ cu ediția PISA 2022, rezultatele la Științe și Matematică sunt apropiate, în timp ce la Lectură a fost consemnată o scădere de 16 puncte. Aproape patru copii din zece ajung la 15 ani sub pragul minim la toate cele trei domenii fundamentale, dar înțelegerea a ceea ce citește copilul este de ani buni în scădere.

Teatrul ar putea fi o reîmprietenire cu cuvintele, cu înțelesurile lumii care ne înconjoară, atât pentru copii, cât și pentru adulți. Orice spectacol de teatru este o invitație la reflecție asupra naturii umane, este ocazia de a descoperi lucruri despre tine însuși/ înșăși.

LINIȘTE, SE REPETĂ!

În debutul acestei toamne și al stagiunii 2026-2027, cea cu numărul 69 pentru Teatrul nostru, invităm publicul la două premiere care aduc un tribut atât dramaturgiei contemporane, cât și celei clasice.

19/20 septembrie: CONFESIUNI de Alexander Zeldin, regia Horia Suru

În distribuție: Cătălina Bălălaşu, Mircea Postelnicu, Elena Popa, Daniel Beșleagă, Corina Grigoraș, Cătălina Eșanu, Valentin Florea, Macrina Bărlădeanu, Bogdan Ifodi, Florin Hrițcu, Cristina Ciulei, Smaranda Mihalache, cu participarea extraordinară a actriței VIRGINIA ROGIN.

ALEXANDER ZELDIN este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori și regizori de teatru și de film britanici, din prezent. Născut în 1985, dintr-un tată rus de origine evreiască și o mamă australiancă, Alexander a crescut la Oxford. Originile sale au influențat dorința sa de a lucra în diverse părți ale lumii, asumându-și profund conceptul de multiculturalitate: Coreea de Sud, Orientul Mijlociu, Rusia, Franța, Italia, Austria.

HORIA SURU este regizor de teatru, cunoscut în special pentru montări de texte contemporane. A absolvit Facultatea de Teatru și Televiziune la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca în 2008 și a avut burse de studii la New York (SUA), Clermont-Ferrand (Franța) și Valen-

cia (Spania). Are studii masterale în Teatru, Film și Multimedia la aceeași universitate. A fost actor la Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț de la absolvire până în 2012. A debutat ca regizor în 2011, până în prezent având în portofoliu peste 50 de spectacole regizate.

Inspirat de conversațiile cu mama sa și cu colegi ai acesteia, Alexander Zeldin creează o poveste despre perseverența unei femei de a fi ea însăși în fața presiunilor vremii. Spectacolul, realizat în cadre de film, reconstituie un destin situat între bornele Australia 1943 – Londra 2021. Alice își re trăiește trecutul, de la adolescența protejată și căsnicia care o sufocă până la maturitatea în care își găsește, în cele din urmă, propria voce și libertate.

Spectacolul invită la reflecția asupra libertății de a refuza trasee sociale prestabilite. În echilibrul fragil al vieții, cărțile și studiul devin ancoră, sursă de reziliență. Un spectacol intens, lucid și profund uman despre alegeri, iubire și curajul de a o lua de la capăt. Niciodată nu e prea târziu!

Actrița VIRGINIA ROGIN se întoarce pe scena pe care a debutat după 45 de ani. Actriță de teatru și film, cu o carieră de peste patru decenii, originară din Buhalnița, județul Neamț, formată la clasa lui Dem Rădulescu la IATC București, Virginia Rogin și-a început cariera chiar pe scena Teatrului Tineretului, făcând parte din trupă între anii 1977 și 1981. A continuat la București – Teatrul „Ion Vasilescu”, iar din 1987 și până în prezent este actriță a Teatrului Odeon.

26/27 septembrie TARTUFFE după Molière, adaptare de Christopher Ham-

pton, regia Vlad Massaci

Pentru că în numărul precedent al Apostolului am scris pe larg despre această premieră și despre regizorul Vlad Massaci, reamintim distribuția formată din: Emanuel Becheru, Tudor Tăbăcaru, Elena Popa, Valentin Florea, Macrina Bărlădeanu, Paul-Ovidiu Cosovanu, Florin Hrițcu, Victor Giurescu, Cristina Ciulei, Gina Gulai, Dan Grigoraș. Muzică live este interpretată la pian de Daniel Rudichi.

Regizorul Vlad Massaci afirmă despre alegerea sa: „TARTUFFE a fost mereu un text actual dar azi, în 2026, el este un text acut. Adaptarea lui Christopher Hampton îmbină eleganța clasică a lui Molière cu concretețea relațiilor de azi. E un text despre orbirea voluntară în fața imposturii. Ne pune întrebări despre mecanismul psihologic prin care un om obișnuit se transformă într-un sectant, într-un inamic al propriei familii, despre măsura în care victima devine complice cu agresorul ei. În lumea de azi TARTUFFE nu ne mai vorbește doar despre impostorul religios ci, mult mai mult, despre impostorul din politică.”

TARTUFFE - scenă din spectacol

BUCUROȘI DE OASPEȚI

Teatrul Tineretului este deschis către manifestări care aduc un plus de valoare culturală spațiului nemțean, încheind parteneriate cu care ne mândrim.

În cadrul proiectului „Brâncuși – Sunetul formei pure”, coordonat de celebrul pianist DANIEL CIOBANU, am găzduit pe 14 septembrie Recitalul de pian și vioară susținut de violonistul Linus Chiodo și pianistul Giuseppe Andaloro.

Pulsul scenei la TT

Teatrul Tineretului sprijină tinerii creatori

În perioada 20-26 iulie, Teatrul Tineretului a fost producător și gazdă pentru Tabăra Pre-HOP, laboratorul de pregătire al finaliștilor Galei Tânărului Actor HOP. La finala Galei, desfășurată la Teatrul de Stat Constanța, TT a oferit posibilitatea colaborării în viitoarele producții TT, următorilor tineri actori:

- Alexandra Răduță, câștigătoarea Premiului „Ștefan Iordache” – Marele Premiu al Galei HOP 2026, care va juca în „Enigma Otiliei”;

- Ilinca Petra Meșter, distinsă cu Premiul pentru prestanță, rostire scenică și expresie corporală;

- Tudor Ioan Aron, proaspăt absolvent al UNATC București.

Alexandra RĂDUȚĂ - MarelePremiu al Galei HOP 2026.
Foto: Andrei Gîndac - Two Bugs

Ilinca Petra MEȘTER - Premiul pentru prestanță, rostire scenică și expresie corporală - Gala HOP 2026.
Foto: Andrei Gîndac - Two Bugs

Tudor Ioan ARON

• Bursa „Alexandra Constantin” pentru tinerii scenografi

Teatrul Tineretului continuă această direcție și în zona scenografiei, prin colaborarea cu OISTAT România (Organizația Internațională a Scenografilor, Tehnicienilor și Arhitecților de Teatru), care a lansat Bursa „Alexandra Constantin”. Bursa oferă laureatului posibilitatea de a monta un spectacol într-un teatru partener. Proiectul este dedicat memoriei artistei Alexandra Constantin, care a colaborat cu Teatrul Tineretului la trei spectacole („Amintiri” și „Alice” – regia Ada Milea; „Sub fiecare pas e o mină neexplodată dintr-un război neterminat cu tine însuși”, regia Radu Afrim) și a murit într-un accident la vârsta de 31 de ani.

Pentru TT, extinderea acestui tip de sprijin către scenografie înseamnă crearea unui nou punct de legătură între instituțiile profesioniste și tinerii creatori.

ORFANUL ZHAO, scenă din spectacol

• Costume din „Orfanul Zhao”, la Bienala de Scenografie București

În perioada 16-25 octombrie, Teatrul Tineretului va fi prezent la Bienala de Scenografie București, organizată în acest an în parteneriat cu Festivalul Național de Teatru.

Ediția din 2026 propune zece zile de expoziții și evenimente în mai multe spații din București – de la Galeria UNAUM și hub-ul de Galben la foaierele teatrelor și ARCUB – reunind expoziția centrală BSB și peste 25 de programe asociate.

Tema ediției este W.O.R.K. – Women. Oppression. Resistance. Knowledge.

Potrivit directoarei artistice Irina Moscu, acronimul devine o „bucsolă”, integrând munca din spatele cortinei și necesitatea de adaptare.

Dimensiunea internațională a ediției este una amplă: au fost primite peste 300 de candidaturi din 44 de țări, iar 100 de proiecte au fost selectate.

Pentru Teatrul Tineretului, participarea la Bienală are și o importantă dimensiune de recuperare a memoriei scenografice. Costumele din „Orfanul Zhao” vor fi prezentate în cadrul evenimentului.

Spectacolul, montat la TT în 1995 în regia lui Alexandru Dabija, cu scenografia semnată de Irina Solomon și Dragoș Buhagiar, este una dintre producțiile care au marcat istoria artistică a teatrului.

PRO MEMORIA

Ne-am făcut un bun obicei ca de un an și jumătate să postăm pe pagina de Facebook a Teatrului Tineretului reverențe adresate unor celebrități, a căror istorie personală se împletește cu istoria Teatrului Tineretului. Dintre aniversări lunii septembrie, lăsăm în paginile Apostolului imaginea luminoasă a lui EDUARD COVALI (1930 – 2002), teatrolog, dramaturg, regizor, traducător, personalitate de excepție care a determinat parcursul artistic al Teatrului Tineretului, instituție pe care a slujit-o între 1961 și 1992! Intelctual de formație enciclopedică, a fost, pe rând, secretar literar, director general al TT în perioada 1969-1975, director artistic, regizor, consultant artistic, dedicându-și munca de o viață aceleiași instituții.

Dionisie Vitcu, actor al Teatrului Tineretului în perioada 1963-1967, și-l amintește:

„Totdeauna elegant, îngrijit îmbrăcat, cu ținută de licean, ager în mișcări. Tobă de carte. Știa taina și istoria multor lucruri din multe domenii. Cunoștea foarte bine câteva limbi străine. Despre teatru știa tot și ceva pe deasupra. Putea să fie un bun actor. Observațiile ce le făcea la prestațiile noastre artistice erau fără menajamente, dar nu cu răutate subliniate. Nu jignea prostia, ci o îmbălsăma cu umor de calitate. Directorul Ion Coman îl prețuia și avea încredere în gusturile lui Edy. De fapt, Edy era totul, în gustul estetic al Teatrului Tineretului. Și-a risipit talentul pentru a ridica Teatrul la cel mai înalt nivel național. Fenomenul Piatra-Neamț i se datorează în mare măsură lui. Cunoșcând teatrul din interior, a scris pentru tineri și s-a specializat în arta regizorului de teatru. Ca director, l-a continuat pe Coman și l-a depășit.” (volumul de memorii „Între Scorpion și Capricorn: ridică-te și mergi mai departe”)

Aplauze și recunoștință!

Eduard COVALI

Raluca NACLAD, consultant artistic

Mai avem nevoie de Molière?

Spectacolul *Tartuffe*, montat acum la Piața-Neamț ne amintește, dacă mai era nevoie, cât de important este Molière pentru istoria dramaturgiei universale, cât de necesară este aflarea lui în orice repertoriu care se respectă. Scena Teatrului Tineretului îi consemnează prezența în spectacole memorabile: *Vicleniile lui Scapin* (1958, regia – David Esrig; 1992, regia – Nicolae Scarlat; 2014, regia – Alexandru Măzgăreanu), *Căsătorie silită* (1964, regia – Gabriel Negri), *Burghezul gentilom* (1982, regia – Iulian Ursulescu), *Bolnavul închipuit* (1996, regia – Bogdan Voicu), *Don Juan* (2002, regia – Mircea Anca), *Avarul* (2006, regia – Cristian Juncu) și *Tartuffe* (2026, regia – Vlad Massaci).

Poate surprinde însă faptul că astăzi, când putem accesa imediat date biografice despre autor și informații despre montările operelor sale de-a lungul timpului și meridianelor, se cunosc, poate, mai puține lucruri despre viața personală a lui Molière.

Dar Parisul poartă încă urmele sale. Una dintre cele mai importante se află chiar în Muzeul Luvru, în Sala Cariatidelor, unde Molière și trupa sa au jucat, la 24 octombrie

se completează reciproc, iar efemerul spectacolului capătă o viață surprinzător de lungă.

Un alt asemenea loc este Comédie-Française, unde este păstrat scaunul lui Molière, obiect în care marele dramaturg a jucat și care poate fi astăzi privit în vitrina teatrului. Un simplu scaun ajunge astfel să păstreze urmele unei arte care, prin natura ei, dispare odată cu reprezentația. Și totuși, uneori rămâne ceva: un manuscris, o partitură, o fotografie... Sunt obiecte legate de marii oameni de teatru, peceti care sfidează efemerul și biciuiesc memoria. Ele păstrează ceea ce teatrul nu poate salva de unul singur...

La 17 februarie 1673, Molière a urcat pentru ultima dată pe scenă, în *Bolnavul închipuit*, în rolul lui Argan. Era grav bolnav, dar a jucat până la capăt, și a murit câteva ore mai târziu. Preotul a refuzat inițial să-i officieze o slujbă religioasă. Dar Ludovic al XIV-lea, care îl admirase și îi fusese protector, a intervenit pe lângă autoritățile bisericești, astfel încât dramaturgului să-i fie asigurată o înmormântare creștinească. Astăzi, Molière odihnește la Paris, în cimitirul Père-Lachaise.

viața curții regale. În aceeași zonă a Luvrului, la câțiva pași, se află și *Venus din Milo*.

Arta spectacolului și arta sculpturii ajung astfel să se întâlnească într-un cadru în care timpul pare să nu le fi despărțit cu adevărat. În marile spații ale culturii, artele

Poate că acesta este cel mai frumos paradox al teatrului. Deși există doar în timpul unei reprezentații, arta teatrală poate dăinui secole întregi, prin textele care continuă să fie rostite de alți actori și care prind viață cu fiecare nouă reprezentație.

Și așa ajungem din nou la *Tartuffe*, un text despre putere, manipulare, credulitate și despre felul în care o imagine falsă poate lua locul adevărului. Personajul Tartuffe nu a rămas în secolul al XVII-lea ci, biruind epocile, dăinuie relevant și în prezent.

În fond, între sala Luvrului în care Molière a jucat în fața regelui și scena Teatrului Tineretului există un fir nevăzut. Între scaunul păstrat la Comédie-Française și actorul care intră astăzi în scenă există aceeași nevoie de a transmite

mai departe o experiență teatrală.

Între Parisul lui Molière și publicul de astăzi stau secole, dar povestea rămâne aceeași. Unele texte nu îmbătrânesc. Se schimbă actorii, se schimbă spectatorii, se schimbă spațiile și ideile scenice, dar slăbiciunile omenești rămân aceleași. De aceea, întâlnirea cu Molière nu este o privire nostalgică spre trecut. Este, dimpotrivă, o formă de a privi mai limpede prezentul. Un spectacol precum *Tartuffe* arată cât de actual poate deveni un text scris acum aproape patru secole.

Poate că acesta este, în fond, cel mai important scop al teatrului, acela de a da fiecărei generații șansa de a redescoperi aceleași mari texte prin voci și interpretări noi.

Scaunul lui Molière

Sala Cariatidelor

1658, în fața lui Ludovic al XIV-lea. Este tulburător să pășești într-un loc în care, cu secole în urmă, teatrul se întâlnea cu puterea și cu

O analiză asupra sistemului educațional din România (I)

Educația, de când există ca mecanism social, a reprezentat un factor esențial al progresului social, economic și cultural, fiind considerată, în literatura de specialitate, principalul mijloc de formare a capitalului uman. Cu toate acestea, în România, educația, în prezent, este frecvent subapreciată atât la nivel instituțional, cât și la nivel social, fenomen care limitează potențialul de dezvoltare armonioasă a societății, fapt constatat, mai ales în ultimii ani. În acest context, al deprecierii valorice a sistemului educațional, mă hazardez să analizez acest fenomen, într-o abordare multidimensională, care să includă câteva cauze care au indus acest parcurs.

În opinia mea, un prim factor relevant pentru starea de insucces a sistemului de învățământ este însăși realitatea factuală, degradarea calitativă a resursei umane, reflectată de analize de impact, care plasează frecvent sistemul de învățământ românesc într-o stare cronică de insucces. Deși dezbaterile publice se concentrează adesea pe carentele logistice ale sistemului educațional, pe subfinanțare sau pe deseale modificări legislative, acest principal factor – resursa umană – este definitiv pentru calitatea învățării. Valoarea unei școli este direct proporțională cu valoarea celor care predau la catedră; devalorizarea statutului social și economic al corpului profesoral a modificat esențial selecția, formarea și motivarea acestuia, în consecință, când corpul profesoral eșuează, întregul mecanism educațional devine disfuncțional. Transformarea profesoratului, dintr-o vocație de elită, într-o opțiune de rezervă, pentru mulți absolvenți de studii superioare, a condus la pierderea autorității și respectului în societate.

În al doilea rând caracterul insuficient adaptat al curriculumului la cerințele contemporane. Curriculumul școlar, trunchiat în „discipline”, este pe alocuri dominat de acumularea cantitativă de informații, în detrimentul dezvoltării competențelor transversale, precum gândirea critică, capacitatea de analiză, comunicarea și autonomia intelectuală. Această discrepanță dintre conținuturile educaționale „fracturate” deliberat și realitatea socio-economică determină percepția asupra școlii, ca fiind o instituție formală, cu utilitate limitată în viața profesională și cotidiană.

În ordine, realitatea îmi confirmă, constant, că are loc în mod repetitiv transferul puterii de decizie

la cerințele contemporane. Curriculumul școlar, trunchiat în „discipline”, este pe alocuri dominat de acumularea cantitativă de informații, în detrimentul dezvoltării competențelor transversale, precum gândirea critică, capacitatea de analiză, comunicarea și autonomia intelectuală. Această discrepanță dintre conținuturile educaționale „fracturate” deliberat și realitatea socio-economică determină percepția asupra școlii, ca fiind o instituție formală, cu utilitate limitată în viața profesională și cotidiană.

În ordine, realitatea îmi confirmă, constant, că are loc în mod repetitiv transferul puterii de decizie

Pseudonim al lui Mihail Dumitrescu, romancierul Mihail Drumeș s-a născut în Macedonia, la Ohrid, la 26 noiembrie 1901. Familia i-a oferit tot ce a putut din veniturile modeste aduse de tatăl său, un meseriaș apreciat. Prima copilărie și-o petrece în orașul natal; în scurtă vreme, familia se stabilește în România.

Elev la liceul din Balș, pe la 14-15 ani, împreună cu o mână de colegi inimoși, scoate revista școlară „Licăriri”; în paginile revistei, sub pseudonim (Mihai V. Demetrescu), va publica versuri și proză (nuvele, povestiri).

După război, continuă studiile liceale la Craiova și începe cursurile Facultății de Filosofie și Litere la București, pe care le absolvă în 1928. Încă din anii de școală, la București, scrie articole despre teatru și pagini de proză pe care le publică în „Știrea”, „Flamura” și „Rampa”, reviste care apăreau în acea vreme. Se angajează funcționar în Ministerul Învățământului și, timp de peste un deceniu, continuă să publice în paginile revistelor „Dimineața”, și „Universul literar”. Titu Maiorescu adusese revista „Convorbiri literare” de la Iași la București; în paginile acesteia, Drumeș va publica mai mult de 10 ani.

Așadar, colaborarea la revistele (unele dintre ele efemere) vremii caracterizează anii de până la debutul editorial, care se petrece în 1927, cu volumul de proză scurtă „Capcana”, care este remarcat pentru calitatea descrierii unor procese psihice.

Urmează, în 1930, romanul „Sfântul Părerere”, retipărit în 1942 cu titlul „Cazul Magheru”; în 1972, apare o variantă amplă și mult modificată. De fapt, opera este o abordare inedită a devenirii unei personalități umane deosebite prin „povestirea” unor episoade biografice în aparență disperate. Eroul, un medic, traversează o experiență absolut nouă și oarecum ciudată, care îl susține în revelarea unei puteri terapeutice uimitoare.

În 1936 apare romanul „Invitație la vals”, care îl propulsează în rândurile prozatorilor de prim rang. Romanul cunoaște ediții succesive, este căutat, citit cu aviditate, cu plăcere chiar. O poveste de dragoste care sfârșește trist. Este, credem noi, un roman al orgoliilor și al pasiunilor contradictorii, în care personajele, din prea

multă dragoste, ajung să se distrugă reciproc. Autorul știe să capteze atenția cititorilor, însă, construcția romanescă rămâne la un nivel mediu, în limitele unui orizont neconvincător creionat, iar calitatea discursului literar este insuficient configurată.

Reușita „financiară” a romanului îi asigură lui Mihail Drumeș preluarea conducerii unei edituri („Bucur Ciobanul”). Aici, vor vedea lu-

125 de ani de la nașterea scriitorului Mihail Drumeș (I)

mina tiparului mai multe cărți pentru copii și tineret. Cele mai multe erau biografii ale unor oameni celebri: Dante, Gutenberg, Magellan, Mozart, Nobel, dar și informații despre invenții și mari realizări (locomotiva, telegraful, automobilul, avionul); însă, cel mai mare succes l-au avut prelucrările din folclorul românesc (și nu numai) și repovestirile unor capodopere ale literaturii universale aparținând lui Homer, Defoe, Swift, Schiller, Goethe ori Mark Twain.

„Scrisoarea de dragoste”, publicat în 1938

(varianta definitivă va vedea lumina tiparului în 1968), are drept „model” pe celebrul personaj Julien Sorel; este povestea unui parvenit capabil să își sacrifice iubirea pentru a-și atinge scopul. Prin comparație, personajul feminin este o suavă apariție în roman, care depășește mult, în forță artistică, personajul masculin. Finalul romanului diminuează, credem noi, secvențele valoroase ale construcției epice anterioare.

„Elevul Dima dintr-a șaptea” (1945) este expresia trăită a unui mediu școlar nou. Partea I narează unele mici evenimente care marchează viața de elev (cunoașterea colegilor, adaptarea la noul mediu școlar, trăirea primelor emoții și tulburări erotice), iar partea a doua surprinde în înșiruire de mici aventuri ale vârstei.

Pasiunea pentru teatru a lui Mihail Drumeș se manifestă de timpuriu, încă din anii adolescenței. „O crimă pasională” este o piesă de teatru de tinerete, care a fost scrisă și jucată pe scenă încă din 1934, dar vede lumina tiparului abia în 1941. Satira „Codrul Vlăsiei”, scrisă în această perioadă, va fi jucată la Galați peste 25 de ani, iar „Năluca” (dramatizare a romanului „Scrisoare de dragoste”) va fi difuzată numai la Radio.

Analizând opera scriitorului nu putem să nu remarcăm un paradox: De ce un scriitor atât de citit, nu a fost remarcat de critica literară și nu și-a găsit locul în rândurile literaturii mari? Autorul devenise un scriitor popular; cărțile sale erau citite și recitate; cititorii erau entuziasmați de lectura cărților sale. Cu toate acestea, consacrarea estetică întârzie să vină; critica literară rămânea inertă la succesul lui Mihail Drumeș. În cărțile lui, emoțiile sunt adesea împinse spre limita lor maximă, iar întâmplările tind să se înlanțuie în *crescendo*. Personajele iubesc enorm, suferă enorm, greșesc enorm. Uneori, un critic poate avea impresia că autorul apasă prea mult pedala emoției și că viața personajelor este regizată pentru a produce efectul cel mai puternic asupra cititorului. Prozatorul nu este întotdeauna subtil; uneori preferă lovitura directă în locul sugestiei.

În partea a doua a demersului nostru, vom încerca, să explicăm acest paradox.

(Va urma)

Prof. dr. Gheorghe BRÂNZEI

O analiză asupra sistemului educațional din România (I)

Către persoane care nu au competențe reale, dar furnizează sistemului educațional strategii pe termen scurt, mediu și lung. În condițiile unei pregătiri precare în managementul educațional, nu poți avea rezultate performante. Legăturile transdisciplinare rămân un deziderat, rareori transpus în realitate, manualele sunt criticate, însă insuficient utilizate la clasă, întâlnirile profesionale dedicate dezbaterilor asupra predării – evaluării rămân și ele formale – toate acestea din lipsa timpului sau în absența dedicației.

Predarea pe bază de competențe și evaluarea competențelor dobândite este, în mare parte, teoretică, iar impactul asupra practicii didactice este minim și acest lucru

se resimte la finalul cursurilor preuniversitare. Încă din secolul al XIX-lea, pe când Ion Creangă scria primul abecedar în limba română și în calitate de autor de manuale promova învățarea similară cu învățarea pe bază competențe, întâlnim deseori profesori care „livrează conținuturi”. Însuși învățătorul Ion Creangă propunea modernizarea educației, în secolul al XIX-lea, el cercetând și comparând cărți de specialitate din spațiul european, în dorința de a demonstra că, fără formarea practică a elevilor, dezvoltarea limbajului și învățarea activă, nu există învățare reală. Prin manualele și cărțile sale de pedagogie, Creangă a urmărit să transforme școala într-un spațiu al înțelegerii și al aplicării cunoștințelor, nu doar al

memorării mecanice. Așadar, încă din secolul al XIX-lea predarea pe bază de competențe presupunea dezvoltarea unor abilități precum comunicarea, colaborarea, gândirea critică și rezolvarea de probleme. Chiar dacă termenul de „competențe” nu exista în epoca lui Creangă, principiile folosite de el se apropie foarte mult de această viziune modernă. În manualele sale, lecțiile erau construite progresiv, pornind de la experiența concretă a copilului și de la exemple din viața cotidiană. Elevii erau încurajați să citească expresiv, să vorbească liber și să înțeleagă ceea ce învață. De asemenea, Ion Creangă considera că educația trebuie să fie atractivă și apropiată de universul copilului. Din acest motiv, textele sale didactice conțineau

exemple simple, povești și situații familiare elevilor. Această metodă favoriza participarea activă și motivația pentru învățare. În același timp, prin activitățile propuse, elevii își dezvoltau cunoștințele și capacitatea de a aplica informațiile în viața de zi cu zi. Învățătorul Ion Creangă poate fi considerat un precursor al învățării pe bază de competențe prin activitatea sa de autor de manuale și lucrări pedagogice. Scuzat fie excursul meu, însă mi s-a părut eficient pentru a arăta cât de veche este dorința de a avea educație bazată pe competențe și, totuși, nici în prezent nu reușim acest lucru, în mod real.

(N. R. – Continuare în numărul viitor)

Elena CONSTANTIN- PREDĂ

Data de 1 iunie 2026 a marcat pentru Liceul Economic „Alexandru Ioan Cuza” intrarea în cel de-al patrulea an al celor două Acreditări Erasmus+ (Educație școlară – SCH și Formare profesională – VET), care vor permite continuarea procesului de internaționalizare a școlii, perfecționarea parcursului profesional al cadrelor didactice și experiențe profitabile și de neuitat pentru elevi. Trebuie spus că Acreditările au adus beneficii directe și rapide școlii noastre prin accesul stabil și simplificat la finanțarea europeană, fără competiție anuală, ceea ce a permis planificarea pe ter-

novation, the Swedish Way: Digital Citizenship, Sustainability and Creative Problem Solving. Mobilitatea s-a înscris în proiectul de Acreditare de Educație școlară

prin dialog și nu prin sancțiuni, elevii lucrează mult în echipe, se pune accent pe starea de bine, nu doar pe rezultate, iar școala este un spațiu sigur și lipsit de discriminare.

Modelul suedez de inovare în educație

2026-1-RO01-KA121-SCH-000412166, cofinanțat de Uniunea Europeană.

Pot declara de la bun început că ne-am manifestat ca o echipă ambițioasă și totodată dornică de a face o

Ne-am familiarizat și cu acronimul *VEKST* (V – valoarea adăugată, E – învățare experiențială, K – creativitate, S – lucru în echipă și colaborare, T – interdisciplinaritate) – care sintetizează principiile care stau la baza sistemului de învățământ suedez. Cu toții am înțeles că aplicăm în țările noastre unele dintre aceste principii dar copii suedezi sunt obișnuiți prin *VEKST* cu o educație orientată spre creștere personală, autonomie și colaborare, nu doar spre rezultate academice. În practică, profesorii creează un mediu calm, respectuos, în care elevul se dezvoltă ca persoană, nu doar ca elev. Modelul românesc pune accent pe rezultate, disciplină și conținuturi, uneori în detrimentul stării de bine a elevului. Transformarea unei clase românești după modelul *VEKST* ar însemna schimbarea profundă a atmosferei, relațiilor, ritmului și modului de lucru și ar fi perfect posibilă dacă profesorul ar decide să creeze un mediu de creștere, nu doar de

performanță. Astfel, unul dintre principiile lor centrale este *Well-being before performance*, ceea ce înseamnă că elevul trebuie să fie echilibrat emoțional înainte de a putea învăța eficient. Performanța apare natural atunci când copilul se simte bine, acceptat și în siguranță.

O caracteristică dominantă a fost accentul pus pe aplicațiile practice. Una dintre cele mai apreciate de cursanți a fost cea referitoare la responsabilitatea diferiților participanți la procesul educativ (profesor, conducere, elev, autorități locale, etc.) în dezvoltarea unei gândiri inovative. Aceasta a prilejuit discuții aprinse între profesorii care au considerat că inovarea la clase este legată doar de efortul lor personal, versus cei care au argumentat importanța unei echipe manageriale care să genereze în școală o atmosferă lipsită de conflicte și care să stimuleze creativitatea.

Cursul mi-a consolidat convingerea că școala modernă trebuie să cultive gândirea critică, empatia, competențele digitale și orientarea spre soluții, iar aceste principii pot fi adaptate și implementate în contextul românesc. Închei această experiență cu dorința de a transfera în propria instituție practici suedeze de colaborare, interdisciplinaritate și educație pentru sustenabilitate, contribuind la o cultură școlară mai inovatoare și mai centrată pe elev.

Prof. Gianina BURUIANĂ

Grup - Suedia

men lung de mobilități și formări. Au contribuit la creșterea calității educației prin adoptarea de standarde europene, la formarea profesorilor, la aplicarea de metode moderne de predare și au promovat proiecte internaționale care au dezvoltat competențele digitale, sociale și interculturale ale elevilor. S-a întărit cooperarea europeană și vizibilitatea instituției, transformând școala într-un mediu deschis, modern și conectat la bune practici internaționale.

În acest context, în perioada 24-29 august 2026 am participat împreună cu colegile mele Apostoaei Mihaela-Alexandra (profesor de limba franceză) și Chirița Crina-Iuliana (profesor de limba engleză) la cursul din Stockholm (Suedia) *In-*

impresie foarte bună despre România și despre școala noastră – în rândul celorlalți 17 colegi veniți din Spania, Italia, Croația, Grecia –, și dornică de a învăța cât mai multe de la formatorii noștri Marius Ketels și Nick Praulins.

Am reflectat astfel și am comentat asupra celor 8 valori fundamentale ale sistemului de educație suedez: democrația, egalitatea, respectul pentru drepturile omului, libertatea individuală și integritatea personală, solidaritatea, egalitatea de gen, toleranța și respectul pentru diversitate, sustenabilitatea. În practică acestea se traduc prin faptul că elevii sunt încurajați să își exprime opinia în mod liber, profesorii nu ridică vocea și nu folosesc autoritatea rigidă, conflictele se rezolvă

Chirița Crina-Iuliana, Buruiană Gianina, Apostoaei Mihaela-Alexandra

0 3. PETRU RAREȘ (1483 – 3 sept. 1546) – **480** de ani de la moartea domnitorului;

04. BACOVIA, George (4 septembrie 1881 – 22 mai 1957) – **145** de ani de la nașterea poetului;

05. MARINO, Adrian (5 septembrie 1921 – 17 martie 2005) – **105** de ani de la nașterea criticului literar;

08. STURDZA-BULANDRA, Lucia (25 august 1873 – 19 sept. 1961) – **65** de ani de la moartea actriței;

09. MILLO, Matei (25 noiembrie 1814 – 9 sept. 1896) – **130** de ani de la moartea actorului;

09. TOULOUSE-LAUTREC (24 nov. 1864 – 9 sept. 1901) – **125** de ani de la moartea pictorului francez;

14. DANTE ALIGHIERI (12 mai 1265 – 14 sept. 1321) – **705** ani de la moartea poezii;

CALENDAR – septembrie 2026

tului italian;

15. NEAGOE BASARAB (1481 – 15 sept. 1521) – **505** de ani de la moartea domnitorului;

18. CÂRLOVA, Vasile (4 februarie 1809 – 18 sept. 1831) – **195** de ani de la moartea poetului;

20. COȘBUC, George (20 sept. 1866 – 9 mai 1918) – **160** de ani de la nașterea poetului;

22. COBĂLCESCU, Grigore (22 sept. 1831 – 21 mai 1892) – **195** de ani de la nașterea geologului;

24. FITZGERALD, F. Scott (24 sept. 1896 – 21 dec. 1940) – **130** de ani de la nașterea scriitorului american;

28. NEGRI, Costache (14 mai 1812 – 28 sept. 1876) – **150** de ani de la moartea scriitorului și omului politic;

29. NAUM, Gellu (1 august 1915 – 29 sept. 2001) – **25** ani de la moartea poetului.

(Red.)

Finanțat de
Uniunea Europeană

Hygge: filosofia daneză a echilibrului, adusă în educația nemțeană

Cine poate spune, cu adevărat, când ajunge un profesor să-și înțeleagă pe deplin menirea? Această întrebare, care mă însoțește de peste douăzeci de ani în educație, a căpătat un sens nou în urma mobilității Erasmus+, *The Danish Approach to Well-being: Growing a Positive Mindset, Balancing Body and Mind*, desfășurate la Copenhaga, între 6 și 11

se armonizează firesc cu formarea umanistă.

Atelierele dedicate psihologiei pozitive, în special exercițiul celor 24 trăsături de caracter, au oferit instrumente concrete pentru motivarea elevilor, consolidarea încrederii și crearea unui climat educațional echilibrat. Sesiunea despre *playful learning* a demonstrat că jocul, creativitatea și spontaneitatea pot fi integrate cu naturalețe în design-ul unei lecții, fără a diminua rigurozitatea actului didactic.

Un moment de profunzime l-am constituit exercițiile de reflecție personală, care au invitat la întrebări esențiale: unde îmi pierd

Park, Deer Park – a demonstrat modul în care spațiul natural devine un instrument pedagogic. Cultura bicicletei, integrată organic în viața orașului, a oferit o perspectivă asupra mobilității sustenabile ca formă de echilibru interior. Dimensiunea socială a fost consolidată prin experiențe precum social dining la Absalon sau vizita în comunitatea alternativă Christiania, spații care cultivă dialogul, diversitatea și incluziunea. Dimensiunea mentală a fost susținută prin practici nordice precum sauna și ice bath, prin exerciții de recunoștință și prin meditație, toate orientate spre reglarea stresului și

Islanda, Grecia, Franța, Portugalia, Spania, Cehia și Ungaria a consolidat sentimentul apartenenței la o comunitate educațională europeană, în care diversitatea devine resursă, iar colaborarea – principiu de lucru.

Competențele dobândite în această mobilitate vor fi integrate în mod direct în activitățile educaționale: în cursul opțional *Be Green Indoor and Outdoor*, unde sustenabilitatea se împletește cu mindfulnessul și reflecția ghidată; în orele de dirigenție, prin activități de gestionare a emoțiilor, comunicare pozitivă și colaborare; în orele de limba și literatura română, prin lecturi reflexive, scriere creativă și interpretări orientate spre dezvoltarea socio-emoțională.

Retrospectiv, mobilitatea Erasmus+ de la Copenhaga a fost o experiență de formare relevantă. A îmbinat formarea profesională cu reflecția personală, pedagogia cu perspectiva culturală, teoria cu practica. A fost o lecție despre cum educația poate deveni un spațiu al

stării de bine, al echilibrului și al devenirii. Iar această lecție va fi predată din următorul nou an școlar în colegiul nostru, reconfirmat, în luna iulie 2026, „Școală Europeană”, în activitățile cu elevii, în proiectele viitoare, în felul în care

construim împreună o comunitate educațională europeană, modernă și profund umană.

Prof. dr. Mihaela Cătălina
TÂRCĂOANU

iulie 2026. A fost o experiență care nu doar a confirmat direcții profesionale, ci le-a și reconfigurat, aducând în prim-plan o pedagogie a stării de bine, a echilibrului și a prezenței – valori pe care le-am cultivat constant în practica didactică, dar care, în contextul danez, au dobândit o claritate aparte.

Formarea s-a desfășurat la **Europass Teacher Academy Copenhagen (Body Mind Academy)**, sub coordonarea formatorului Peter Junker, profesionist cu o expertiză solidă în leadership educațional, stare de bine, *playful learning*. Încă de la început, atmosfera a fost caldă, deschisă, orientată spre colaborare și autenticitate. Sesiunea introductivă a creat premisele unei comunități de învățare în care fiecare participant a fost invitat să reflecteze asupra propriilor intenții, asupra responsabilității personale și asupra modului în care își trăiește valorile în spațiul profesional.

Modelul High Touch vs. High Tech a deschis discuția despre echilibrul necesar între dimensiunea relațională și cea tehnologică a educației. Pentru mine, profesor de limba și literatura română, obișnuit să lucrez cu nuanțe, simboluri și profunzimi, întâlnirea cu pedagogia daneză a fost revelatoare: am regăsit în filosofia hygge o pedagogie a prezenței, a atenției și a introspecției, care

direcția, ce parte din mine are nevoie de mai multă acceptare, unde nu trăiesc în acord cu propriile valori? Aceste interogații, aparent simple, au deschis un spațiu de introspecție necesar unui profesor cu experiență, care înțelege că dezvoltarea profesională este inseparabilă de cea personală. În paralel, modelul celor patru faze ale dezvoltării echipei – explorare, lipsa de satisfacție, integrare, dezvoltare – a oferit un cadru teoretic matur pentru înțelegerea dinamicii unei colectivități, a creșterii continue și a responsabilității împărtășite.

Programul **Well-being Ambassador** a completat formarea prin provocări aplicative, menite să întărească dimensiunile fizică, socială și mentală ale stării de bine. Explorarea naturii urbane – Amager Strandpark, Amager Nature

creșterea clarității interioare.

În cadrul sesiunii dedicate prezentării școlilor, am vorbit despre Colegiul Național „Calistrat Hogaș”, instituția în care am fost elev și în care, de 18 ani, sunt profesor. Dialogul cu colegii din

De la Granada și Valencia la Izmir, Erasmus+ continuă să transforme practica în experiență de învățare

Pentru Liceul Tehnologic „Vasile Sav” Roman, anul al doilea al acreditării Erasmus+ VET a însemnat o succesiune de experiențe prin care elevii au avut șansa să învețe profesia într-un context european. După mobilitățile desfășurate în Granada și Valencia, parcursul a continuat la Izmir, în Turcia, unde, în perioada 29 iunie - 10 iulie 2026, 21 de elevi de clasa a X-a de la calificările Electronică și automatizări, Electric și Mecanică au participat la un stagiu de pregătire profesională, în cadrul proiectului nr. 2025-1-RO01-KA121-VET-000319284.

Cele trei mobilități ale elevilor au avut particularitățile lor, determinate de domeniile de formare și de mediile

O lume de cucerit

responsabilitatea sunt esențiale în orice profesie tehnică.

Practica nu se termină la ieșirea din companie

Un element important al mobilității a fost faptul că elevii nu au fost

Recunoaștere internațională

profesionale întâlnite, dar au avut același obiectiv: transformarea unei perioade de practică într-o experiență de învățare care să îi ajute pe elevi să înțeleagă mai bine profesia aleasă și locul ei într-o Europă aflată într-o continuă schimbare.

Când învățarea iese din sala de clasă

Ce se întâmplă atunci când ceea ce elevul a învățat la școală poate fi observat și aplicat într-o companie adevărată? În primul rând, noțiunile capătă sens.

În Izmir, elevii de la Mecanică au descoperit tehnologii moderne de fabricație și au urmărit procese de prelucrare pe mașini-unelte cu comandă numerică (CNC), precum și etapele de verificare și control al produselor. Pentru elevii de la Electronică și automatizări, experiența a însemnat circuite, componente, aparatură de măsură, diagnosticarea echipamentelor și observarea unor procese reale de service. Colegii lor de la Electric au realizat măsurători, au interpretat scheme și au executat conexiuni pentru instalații de joasă tensiune, cu respectarea normelor de securitate.

Astfel, termenii din manuale au devenit obiecte, instrumente, proceduri și situații concrete. Iar o eroare de măsurare sau necesitatea de a identifica un defect au devenit ocazii de a înțelege de ce precizia, răbdarea și

simpli observatori ai activităților. Learning Agreement-urile au stabilit rezultatele învățării urmărite, iar activi-

Turnul cu ceas

vitățile au fost monitorizate pe parcursul întregului stagi.

Google Classroom „Flux 3 – Acreditare VET anul 2” a devenit spațiul digital în care experiența a fost transformată în învățare: elevii au completat jurnale zilnice prin Google Forms, au încărcat prezentări și reflecții, au documentat activitățile prin fotografii și materiale video și au contribuit la Jurnalul Verde Erasmus.

La sfârșitul fiecărei zile, „ședințele operative” au adus grupul împreună pentru a răspunde la întrebări simple, dar importante: Ce am făcut astăzi? Ce am învățat? Ce dificultăți am întâmpinat? Ce aș putea face mai bine mâine? În acest fel, practica a devenit și un exercițiu de reflecție și autoevaluare.

Ce înveți când lucrezi într-o altă țară?

O mobilitate Erasmus+ nu îi învață pe elevi doar o meserie. Îi învață să se descurce.

În Izmir, elevii au trebuit să își organizeze timpul, să își gestioneze bugetul, să utilizeze transportul public și să ia decizii într-un mediu diferit de cel familiar. Au folosit limba engleză în contexte profesionale și sociale, au interacționat cu persoane dintr-o altă cultură și au descoperit un alt mod de organizare a muncii.

Contactul cu specialiștii și managerii companiilor le-a oferit și o perspectivă asupra modului în care funcționează o organizație, asupra relației cu beneficiarii și asupra cerințelor reale ale pieței muncii.

Un proiect care construiește experiențe, nu doar mobilități

Izmirul nu este o experiență izolată, ci continuarea unui parcurs

Erasmus+ construit pe parcursul celui de-al doilea an al acreditării VET. Granada, Valencia și Izmir au oferit contexte diferite de învățare, dar fiecare

mobilitate a adăugat o nouă piesă la aceeași construcție: un elev mai competent profesional, mai autonom, mai deschis către ceilalți și mai pregătit să privească viitorul dintr-o perspectivă europeană.

În acest demers, parteneriatul a avut un rol esențial. Organizația de sprijin Karabağlar Atatürk MTAL School, mentorul Çelik Ugur, tutorii din companii, profesorii însoțitori și

echipa de proiect au contribuit la crearea unui cadru în care activitatea practică, monitorizarea și reflecția s-au susținut reciproc.

La finalul mobilității, toți cei 21 de elevi au obținut calificative maxime și au primit Certificatul Euro-pass Mobility și Certificatul de Internship. Mai importante decât aceste documente sunt însă competențele și experiențele pe care elevii le iau cu ei înapoi la școală.

Pentru Liceul Tehnologic „Vasile Sav” Roman, fiecare mobilitate Erasmus+ reprezintă o oportunitate de a privi educația profesională dintr-o perspectivă mai largă. Practica nu mai este doar o perioadă în care elevul „face ore într-o companie”, ci devine un context autentic în care învață să observe, să întrebe, să aplice, să greșescă, să corecteze, să reflecteze și să progreseze.

Iar drumul de la Granada și Valencia la Izmir arată că, atunci când astfel de experiențe sunt construite cu răbdare și continuitate, Erasmus+ înseamnă întoarcerea lor puțin mai pregătiți pentru profesie, pentru viață și pentru Europa.

A consemnat echipa de management a proiectului:
director, prof. Alexandru LEZEU,
prof. Lăcrămioara PLOȘNIȚĂ,
prof. Ileana BUHAI,
prof. Lăcrămioara VLĂDUȚ,
prof. Paula LEANCA, responsabil financiar, ec. Carmen-Vaniușa SAMSON

Adrese de referință: www.vasilesav.ro
• <https://sites.google.com/view/acreditarevetltvs/>
• pagina Facebook „Acreditare VET LTVS”
• pagina Facebook „Liceul Tehnologic Vasile Sav”

„Conținutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi folosit conținutul informației”.

Ustek

Când misterul devine comuniune: o lectură a Teologiei trinitare

Printre lucrările care ne invită să regândim întrebările fundamentale ale existenței se numără Teologia trinitară, cel de-al patrulea volum din seria Sinteze de teologie greco-catolică, semnat de pr. prof. Alexandru Buzalic și publicat în anul 2026 la Editura Presa Universitară Clujeană. Structurată în trei capitole, lucrarea, de aproximativ 400 de pagini, abordează taina Dumnezeului Unul în Ființă și Întreit în Persoane, depășind formatul unui tratat tehnic, reprezintă o contribuție majoră la reconstrucția patrimoniului teologic greco-catolic românesc.

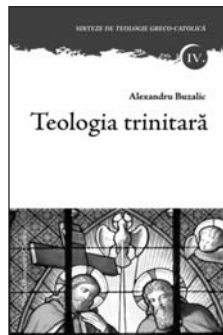
Punctul de plecare este ferm: specificul credinței creștine nu constă doar în monoteism, ci în mărturisirea Treimii: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, atât în viața ei adâncă (intra-trinitară), cât și în lucrarea Sa din istorie. Autorul avertizează asupra riscului de a transforma dogma într-o simplă construcție conceptuală. Pentru el, teologia trinitară reprezintă întâlnirea vie a omului cu Dumnezeu care Se revelează în Hristos și Se dăruiește prin Duhul Sfânt. De aici izvorăște o ten-

siune fertilă: cum poate fi exprimat necuprinsul în limbaj omenesc și cum pot fi transmise omului contemporan adevăruri formulate în categorii biblice, patristice și scolastice? Răspunsul cărții este limpede: credința rămâne neschimbată, însă limbajul ei trebuie să intre permanent în dialog cu mediul cultural al timpului său.

Elaborată riguros, lucrarea debutează cu fundamentele scripturistice: de la Dumnezeuul Patriarhilor și al profeților, la mărturia Evangheliilor și a Epistolelor. Autorul refuză să prezinte dogma ca pe o formulă apărută brusc, insistând pe „pedagogia divină” prin care omul a fost pregătit treptat pentru primirea misterului.

Cea de-a doua secțiune analizează evoluția istorică a dogmei trinitare: perioada preniceeniană, marile sinoade ecumenice și dezvoltările hristologice ulterioare. Istoria dogmatică nu este privită ca un inventar de abstracțiuni, ci ca efortul continuu al Bisericii de a formula adecvat experiența ei de credință. Clarificarea termenilor precum persoană, substanță sau ipostas a servit păstrării celor două adevăruri fundamentale: unita-

tea divină și distincția reală a Persoanelor. Un merit deosebit al autorului

este abordarea nepolemică, complementară a tradițiilor Răsăritului și Apusului, deschizând calea spre o recunoaștere reciprocă. Amploarea panoramei intelectuale asamblate de autor este remarcabilă. De la Părinții Capadocieni, Sfântul Ioan Damaschin, Fericitul Augustin și Toma de Aquino, la gânditorii Reformei și mai apoi la teologi moderni și contemporani precum Karl Barth, Rudolf Bultmann, Paul Tillich, Dietrich Bonhoeffer, Jürgen Moltmann, Serghei Bulgakov, Ioannis Zizioulas, Dumitru Stăniloae, Vasile Suci, Karl Rahner, Hans Urs von Balthasar sau Joseph Ratzinger (Papa Benedict al XVI-lea), volumul configurează o veritabilă hartă a gân-

dirii trinitare. Această deschidere arată o identitate greco-catolică matură, neizolată, aflată în dialog fertil cu întreaga creștinătate.

Cheia de lectură a întregii lucrări o constituie însă iubirea. Cele trei Persoane divine împărtășesc aceeași dumnezeire într-un dinamism perihoretic al iubirii absolute. Creația nu este un accident, ci rodul liber al acestei iubiri revărsate.

În plus, volumul reflectează la provocările lumii contemporane, marcate de tehnologie și virtualizare. Părintele Buzalic pledează pentru un aggiornamento continuu: teologia trebuie să își adapteze mijloacele de exprimare fără a-și trăda conținutul mântuitor. Într-o lume interconectată, întrebarea despre Persoană devine o interogație crucială despre ce înseamnă să fii om.

Teologia trinitară este mai mult decât o lucrare dogmatică; este o invitație de a redescoperi că la temelie credinței, a lumii și a existenței umane se află o taină inepuizabilă: taina iubirii care se împlinește ca adevărată comuniune.

Prof. dr. Mihai FLOROAI

(Continuare din numărul trecut)

De-acum 2.500 de ani, de la Socrate citire –, înainte de a spune sau face un lucru, este bine să ne gândim dacă lucrul acela este adevărat, bun și folositor. Eu adaug: chiar adevărat să fie lucrul, dacă este rău și dăunător, la ce să mai insistăm? Măsurile discriminatorii aplicate de Octavian Goga unor oameni sunt adevărate, dar oare este bine și folositor să le tot scoatem în față? Românii, poate, nu cunosc acest rău imens și trebuie să-l știe. Și, după ce-l știu, ce trebuie să facă? Să-l înfierze și interzică pe poet sau să nu mai facă niciodată greșelile comise de el?

Goga rămâne pentru români „poetul pătimirii noastre”. El vede „codrii verzi de brad”, „câmpurile de mătase”, dascălul și dascălița, pe „mama-n colțul șurii”, casa părintească în a cărei curte crește cucuta și de pe-ai cărei pereți îngălbeniți „se dezlipește-n pături varul”, vede fete și feciori la horă, vede „dragostea de două veri cu fata popii Nicolae”, vede patimi și nevoi, vede tot universal de odinioară, cu slujbele la împăratul, cu Laie Chiorul și Anița crâșmărița. Vede și momentul când satul a început să-i zică „dumneata”. Unora le pot părea „pășuniste” versurile de plângere a lui Goga, semne de frustrare a sentimentului de iobag ori de slugă. Acest sentiment a fost real, dar cine oare l-a încumbat în mintea românului dacă nu orgoliul stăpân maghiar, care, revenit călare în 1940 într-o parte a Transilvaniei a rostit față de români „Nics kegyelem!” („Fără cruțare!”)? E mai bine și mai uman ca supușii să fie exterminați până și în burta mamelor lor, cum sunau unele instrucțiuni ale propagandei lui foarte civilizatatului Horthy Miklos, tot în 1940? Goga a exprimat mentalitate de țaran supus, iar Horthy mentalitate de jandarm cu pană de cocș.

Oare crede cineva că dacă sunt distruse statuile poetului – câteva zeci bune în toată țara

– se va șterge imaginea lui din mințile românilor, se vor arde cărțile lui și i se vor uita poeziile? Revărsarea urii contra românilor și contra lui Goga poate să ajute la ceva? Văd că este lăudată Primăria din Iași pentru că a fi avut „sânge în instalație” prin îndepărtarea statuii lui Octavian Goga de pe Copou, statuie care ar trebui topită și făcut „ceva folositor din metal”; sunt îndemnați toți primarii din țară să dea statuile jos, să schimbe denumirile de instituții și străzi, „pe criterii de bun simț”, care ar lipsi din „societatea noastră de țărani sau descendenți din țărani și

Goga și iarăși Goga (III)

mocani” proști. Așa am ajuns: de la Octavian Goga la țărani și mocani, disprețuiți și condamnați! Pentru ce? Pentru că ei, țărani, au făcut țara asta numită România, în care, de bine de rău, trăim și noi, epigoni de azi? Și asta mulțumită sacrificiului lor, inclusiv al lui Goga. Supărații pe România nu mai au de ce să-și reverse frustrările aici, în Carpați, fiindcă acum sunt liberi să plece. Dar nu o fac, pentru că își pot exhiba veninul fără probleme, pe loc, inclusiv contra simbolurilor naționale. Avea dreptate Umberto Eco când vorbea despre „invazia imbecililor”: „Rețelele de socializare dau drept de cuvânt unor cohorte de imbecili care înainte vorbeau numai la bar, după un pahar de vin, fără a dauna colectivității. Erau imediat puși sub tăcere, în timp ce acum au același drept la cuvânt ca și un premiat cu Nobel. Este invazia imbecililor. Televiziunea a promovat idiotul satului față de care spectatorul se simțea superior. Drama internetului este că l-a promovat pe idiotul satului ca purtător

de adevăr”. Lumea citește ceea ce scriu dezaxații și nu știe (nu mai știe) să discearnă și crede că Octavian Goga a fost un căpcăun, că busturile lui mușcă sau străzile cu numele său înghit oameni. O mai mare gugumănie într-o societate democratică nu am mai văzut. „Ministerul Adevărului” al lui George Orwell va fi mic copil pe lângă ce vor unii să ne pregătească. Oare acesta să fie prețul libertății la care am visat sub comunism? Să cădem dintr-o dictatură în alta? În plus, cei care îl vor distruge pe Goga, cel demult mort, ar trebui să fie cineva, să fi făcut ceva în viață, să fi condus grupuri de oameni, să fi avut răspunderi, să fi fost urmat de mase mari de oameni, cum a fost urmat poetul. Altminteri, pentru oamenii cu scaun la cap, este ca și cum ai merge cu musca la arat. Dacă Maiorescu și Călinescu l-au vorbit de bine pe Goga, putem noi să-l înfierăm? Dar cine au fost Maiorescu și Călinescu? Din păcate, există riscul ca noile generații adolescente, fără criterii de comparație, fără cunoștințe acumulate în propria minte, crescute cu ideea de „tabula rasa”, să nu mai știe mai nimic și să ia de bune astfel de idei nihiliste.

Pun o altă întrebare simplă: Dacă îl înfierăm pe Octavian Goga, dacă îi pătam memoria, dacă îl facem călău, dacă îi topim statuile și îi interzicem numele, oare îi vor iubi mai mult românii pe evrei și vor condamna antisemitismul? Și alta: Dacă anulăm memoria, istoria și cultura, oare vom trăi mai bine? Crede cineva sincer asta? Oare binele se cultivă prin rău și iubirea prin ură? Dacă este așa, dacă sunt mulți care cred așa, atunci toată educația lumii se află în faliment. Închei cu o cugetare a lui Blaga, alt nedreptățit al sorții: „Există două realități a căror imensă zdrobitoare greutate nu o simțim, dar fără de care nu putem trăi: aerul și istoria”. Octavian Goga face parte din istoria noastră și a fost ca aerul pentru mulți români care au făcut România. Nu mai huliți!

Ioan-Aurel POP

Prof. Gheorghe Pintilie, artist plastic:

„Nicio barieră a timpului nu te poate opri să îți împlinești menirea”

Gheorghe Pintilie este o personalitate total dăruită artei sale. Născut la 23 septembrie 1957 în comuna Podoleni, județul Neamț, a manifestat un interes deosebit pentru pictură încă din copilărie, însă visul de a se forma academic în domeniul artelor i s-a împlinit abia în perioada 2020-2022, când a urmat studii de masterat la Facultatea de Arte Vizuale și Design din cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași.

A mai absolvit Facultatea de Zootehnie din Iași, în anul 1985, și a urmat studii postuniversitare de Educație Tehnologică și Tehnologii Asistate de Calculator la Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, finalizate în anul 2001. Din 2024, este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România.

Vorbiți-ne despre cea mai recentă expoziție de pictură și grafică, „Viața ca o glossă”, găzduită de Galeriele „Lascăr Vorel” din Piața-Neamț.

– Este un proiect de suflet și o sinteză a maturității mele artistice. Întregul parcurs expozițional a fost structurat ca o oglindire plastică a celei poezii eminesciene. M-am inspirat atât din codul etic al lui Eminescu, cât și din semantica algoritmică a glosei ca formă literară fixă – aceea structură în care fiecare strofă, începând cu a doua, comentează succesiv câte un vers din prima strofă, versul comentat repetându-se la finalul ei, iar ultima strofă reproduce în ordine inversă versurile inițiale.

În prima etapă a proiectului am realizat patru pânze în care am transpus, prin limbaj vizual, acest cod de cunoaștere și de etică universală. Acest crez al omului de geniu se află în opoziție cu tumultul efemer al vieții cotidiane, reflectat în alte picturi și lucrări de grafică ale mele; este un zbucium față de care geniul trebuie să se izoleze pentru a nu cădea pradă tentațiilor și pentru a atinge desăvârșirea.

În a doua etapă, am descoperit o similitudine profundă între parcursul existenței umane și algoritmul glosei, pornind de la ideea de destin și de la expresia populară „ce ți-e scris în frunte ți-e pus”. Viața, asemenea strofelor poeziei, decodază și explică treptat fiecare parte a acestui „scris” al sorții. Totul se încheie cu o retrospecție a maturității care privește înapoi spre începuturi, împletită organic cu o introspecție reparatorie, menită să restaureze chipul divin din noi. Dacă privim glosa în sensul ei simplu, de „explicație a unui cuvânt”, și ne amintim adevărul biblic: „la început a fost Cuvântul și Cuvântul era Dumnezeu”, putem considera destinul ca pe un dat al Cuvântului Divin.

În acord cu poemul eminescian, am abordat plastic teme majore: viața ca spectacol, lumea ca teatru, curgerea ireversibilă a timpului, condiția genului și necesitatea cunoașterii de sine pentru reconstrucția personală. Publicul a putut descoperi un ansamblu coerent format din 21 de uleiuri pe pânză și o serie complementară de lucrări de grafică înrămate cu passe-partout.

Dominată de un albastru cosmic și marin, expoziția a fost o meditație vizuală despre stoicism moral și valori etice.

– Ce credeți că vă deosebește de alți pictori?

– Cred că ceea ce mă definește și mă diferențiază este simbioza profundă dintre experiența mea de inginer agronom, activitatea de 30 de ani ca profesor-diriginte și viziunea mea plastică. Eu nu caut doar esteticul, ci subordonez arta mea – recunoscută prin premii în Italia și în țară – unei datorii morale: aceea de a cultiva respectul pentru tradiție, credință, familie și jertfa înaintașilor noștri. Profesorul și artistul plastic din mine și-au dat mâna; caut mereu să fac educație prin artă, să modelez caractere și să vorbesc „de la suflet la suflet” cu privitorul, exact așa cum o făceam cu elevii mei la orele de dirigiență.

– Cum receptează publicul lucrările dumneavoastră?

– Cu o mare încărcătură emoțională și cu o curiozitate intelectuală profundă. Am observat acest lucru la Galeriele „Lascăr Vorel”, unde vizitatorii petreceau minute în șir în fața pânzelor pentru a descifra metaforele. Oamenii simt că în spațiile culorilor există o poveste adevărată și o trăire sinceră. Seniorii se regăsesc în lucrările mele de retrospecție, iar tinerii sunt atrași de dinamismul compozițiilor alegorice.

Faptul că foștii elevi vin la vernisaje și îmi mulțumesc pentru lecțiile de viață, dar și recunoașterea internațională – cum sunt Trofeul „Tavolozza d’Argento” la Palermo, Premiul I la Milano sau Premiul Special al Juriului la București – îmi demonstrează că mesajul meu trece dincolo de pânză. Publicul nu doar privește tablourile, ci le simte, fiindcă ele vorbesc limbajul valorilor universale.

– A existat un profesor care a avut un rol de seamă în anii dumneavoastră de formare?

– În prima parte a vieții am fost un autodidact, dar studiile academice s-au împlinit la maturitate, în cadrul masteratului de la Facultatea de Arte Vizuale și Design din cadrul UNAGE Iași (2020-2022).

Desăvârșirea mea artistică i-a revenit însă îndrumătorului meu de proiect, prof. univ. dr. Cristian Ungureanu, prorectorul universității. Este un om de o noblete sufletească rară, cu care am rezonat profund atât profesional, cât și uman. De la domnia sa am învățat subtilități esențiale despre stăpânirea compoziției și a conceptului, dar și principii de filosofie a vieții. Îi port o recunoștință profundă pentru că a crezut în viziunea mea și a girat parcursul meu spre statutul de artist profesionist.

– Cum au fost cei 30 de ani petrecuți în învățământ și cum se naște pasiunea pentru educație?

– Cele trei decenii la catedră au însemnat o perioadă de o bogăție su-

fletească imensă. Ca diriginte, am înțeles rapid că, dincolo de predarea riguroasă a unei discipline, datoria mea cea mai mare era educația umană. Mai ales în contextul în care mulți copii aveau părinții plecați la muncă în străinătate și aveau nevoie urgentă de repere, am ales să le fiu un sprijin moral.

Pentru mine, prioritatea a fost întotdeauna să vorbesc cu elevii direct, de la suflet la suflet. Le povesteam din pătaniile mele, le ofeream sfaturi practice și le cultivam respectul profund pentru familie, pentru seniori, pentru valorile neamului și morala creștină. I-am învățat să prețuiască sacrificiul înaintașilor. Cea mai mare împlinire o trăiesc astăzi, la pensie: când mă întâlnesc pe stradă cu foști elevi, se opresc, îmi strâng mâna și îmi mulțumesc pen-

tru lecțiile folositoare în viață. Atunci înțeleg că această abordare caldă a fost cea mai corectă alegere.

– Cum putem reveni la o educație solidă?

– Pentru a redresa sistemul, trebuie să punem din nou omul, nu birocrația sau tehnologia, în centrul lui. În primul rând, profesorii trebuie să redevină modelatori de caractere, nu simpli transmițători de informație. În contextul actual, dascălul are datoria morală să coboare de la catedră și să fie aproape de elev. Nu rezolvăm nimic dacă transformăm orele de dirigiență în ore de recuperare a materiei la alte discipline, în timp ce sufletul copilului rămâne gol.

În al doilea rând, o educație solidă se construiește pe valori clare și nenegociabile, care nu se demodează niciodată: bunul-simț, respectul față de părinți, profesori și vârstnici, prețuirea muncii, dar și asumarea cuvântului dat. Copiii trebuie învățați de mici să respingă minciuna. Fără această temelie de caracter, putem avea cele mai dotate școli și tehnologii de vârf; dacă absolenții nu au repere morale, aceea educație nu are nicio valoare reală pentru societate.

– Ce vise v-ați împlinit după anul 1989?

– Cel mai mare câștig a fost redobândirea libertății de exprimare și obținerea studiilor de masterat în pictură la UNAGE Iași. Faptul că am devenit membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, că am obținut recunoaștere internațională prin premii importante în Italia și că am fost din nou în fața publicului nemțean reprezintă încununarea unei vieți de muncă. Am demonstrat că, prin seriozitate, nicio barieră a timpului nu te poate opri să îți împlinești menirea.

– Se mai poate trăi frumos în ziua de azi?

– Da, categoric, însă acest lucru a devenit o alegere personală conștientă și o formă de rezistență morală. A trăi frumos nu are nicio legătură cu luxul, cu funcțiile sau cu numărul de vizualizări pe rețelele sociale, ci înseamnă să ai curajul de a rămâne curat, simplu și autentic. Se trăiește frumos atunci când știi să te bucuri de lucrurile cu adevărat importante, pe care nicio tehnologie nu ți le poate cumpăra. Chiar dacă societatea s-a îndepărtat de valorile de altădată, frumusețea existenței rămâne intactă în credința noastră, în morală și în arta care ne înalță sufletul. Depinde doar de noi să nu lăsăm urâtul din lume să ne treacă pragul casei și al inimii. (N.R. – Text prescurtat)

A consemnat Violeta MOȘU

Sunteți unul dintre cei 70 de meșteri populari care au răspuns „prezent” la Festivalul de Artă Populară „Lada cu zestre”, ediția 2026. De unde anume veniți?

– M-am născut în localitatea Sănduleni din județul Bacău și, deși acum locuiesc în Bacău, deoarece necesitățile familiei o impun, nu am pierdut legătura cu satul natal. Acolo am părinții, acolo este o parte din atelierul meu și, în plus, îmi place să fiu aproape de natură și de mediul rural. Cu toate acestea, sunt angajat în Bacău, la Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale.

– Ce vă motivează să participați la acest festival?

– Cred că sunt deja 10 ani de când vin la acest târg. Vânzarea produselor nu mai reprezintă argumentul principal de participare. Pentru mine este aproape de casă, dar este și o manifestare de suflet, foarte bine organizată. Condițiile pentru meșteri sunt la un nivel foarte înalt, este o ocazie excelentă de socializare și schimb de experiență cu mulți colegi de breaslă, la care se adaugă numeroase alte evenimente cu teme etnologice și etnografice.

– Care este, de fapt, meșteșugul dumneavoastră?

– Mă ocup cu confecționarea costumelor populare, atât pe partea de țesut, cât mai ales pe cea de brodat. M-am specializat pe bundițe, iar asta dintr-un motiv interesant: după primele exemplare vândute, au început să curgă comenzile și a trebuit să fac față cererii. Am mobilizat-o întâi pe mama, apoi pe sora mea, lucrând inițial într-o afacere de familie în care am împărțit toate secretele meseriei, pe care le aflasem mai ales „pe furate”.

Știți doar că bărbații nu prea au asemenea îndelniciri, iar eu am fost nevoit, până am deprins meșteșugul, să lucrez mai mult pe ascuns. Am și stricat mult material, am învățat și singur, m-am folosit și de mass-media, am cercetat cataloage și muzee, iar ușor-ușor am învățat.

De fapt, totul a pornit de la fa-

ptul că voiam și eu să am o bundiță. Mi-am făcut-o singur. Apoi s-a găsit cineva care să mi-o cumpere pe a doua. Clienții vor însă să achiziționeze totul din același loc. Astfel, m-au obligat să învăț să fac cămăși și cătrinte. Din acest motiv, am fost nevoit să mai angajez persoane. Dar eu croiesc, eu scot modelele, aleg culorile și brodez.

În ultima vreme însă, parcă nu mai sunt fonduri pentru așa ceva. Intervin și motive comerciale. Au apărut, de exemplu, târguri cu chinezării organizate chiar de anumiți români.

– Copiii dumneavoastră poartă bundiță?

– Desigur, și sunt foarte mândri s-o facă. O îmbracă în special la ocazii speciale, cum ar fi Ziua Națională

forțat. Lumea trebuie să apuce să le digere cum trebuie.

Am dus-o și la UNESCO și am ajuns la fenomenul de astăzi. Din 10 oameni, 8 poartă ii chinezești. Fiind produse ieftine și banale, ele nu pot impune nimic. Dacă până acum 5-6 ani bundița era ferită de pericol, cererea uriașă din ultima vreme o expune și pe ea. Eu consider că un lucru la care lucrezi mult și este scump, acela este cu adevărat valoros.

În trecut, la târguri, oamenii se uitau la costumele populare ca la icoane. Acum se uită cu un ochi superficial. Mai mult, mă sună sau îmi dau mesaje pe WhatsApp sau Facebook doar ca să mă întrebe direct de preț. Este o viteză fantastică în oameni. Oricât aș vrea să fiu de optimist, nu văd cu ochi buni ce se întâmplă. Mai ales că a apărut mașinăria care brodează mecanizat. Nu sunt neapărat împotriva acestui lucru, dar îi scade foarte mult valoarea.

– Observ că aveți preocupări intense și o gândire foarte profundă în domeniul dumneavoastră de activitate...

– Este pasiunea mea de o viață. În plus, sunt și absolventul unui master de Etnologie, antropologie culturală și folclor. Eu am înțeles că moda s-a dat întotdeauna de sus în jos. Țărancă româncă a stat mereu cu ochii pe boieroaică, pe preoteasă, pe lumea bună. Costumul popular reflectă exact această realitate.

Invers s-a produs în perioada regalității. Regii au căutat să găsească ceva reprezentativ în acest popor și au glorificat costumul popular. Primele ateliere apar pe timpul reginei Elisabeta. Ea s-a dus în Muscel, vechia capitală a Țării Românești, unde lumea era mai înstărită.

Regina Maria, având o personalitate mai puternică, a promovat și mai mult costumul la curțile europene. Ea i-a dat însă o notă în plus de eleganță. L-a alungit, i-a amplificat croiul, a luat simbolurile cele mai frumoase și a adăugat firul metalic, mătasea și paietele.

A consemnat

Gianina BURULANĂ

Cu bundița prin lume: Interviu cu meșterul popular Marian Lungu

Aș putea spune că am făcut o muncă de cercetare. Județul Bacău, fiind mai la răscruce de drumuri, a suferit de o anumită pierdere a costumului popular. Excepție face comunitatea de ceangăi, care este mai conservatoare. Situația este diferită de alte zone ale țării, unde portul național s-a păstrat mult mai bine.

– Ați ajuns și în străinătate cu bundița?

– Au fost perioade frumoase. Ieșeam o dată sau de două ori pe an cu expoziții în străinătate. Am mers la Bruxelles, la Comisia Europeană. Totuși, cel mai frumos târg a fost cel de două săptămâni din Ierusalim. Ungaria, Spania, Bulgaria, Cipru – sunt alte destinații unde am avut târguri.

a României. Îmi povestesc cum lumea îi apreciază pentru autenticitate. Trăim timpuri în care am ajuns să purtăm ii chinezești. Acest fapt ne duce așa, într-un derizoriu și într-o mare simplificare.

– Cum vedeți viitorul bundiței?

– Încă de acum circa 10 ani mi se pare că s-a intrat într-o etapă de banalizare. Încercăm să reinviem foarte multe lucruri, dar se merge pe repede înainte. Ca un exemplu, acum vreo 15 ani eram la un târg de meșteri. Doamnele erau foarte entuziasmate de ideea ei, voiau s-o promovăm mult. Mie nu mi-a plăcut. Sunt de părere că fenomenele trebuie lăsate să crească natural, firesc, nu

O

1. **EL GRECO** (1 oct. 1541 – 7 apr. 1614) – **485** ani de la nașterea pictorului spaniol de origine greacă;

03. **SF. FRANCISC de ASSISI** (1181/ 1182 – 3 oct. 1226) – **800** de ani de la moartea misticului italian;

05. **SADOVEANU, Mihail** (5 noiembrie 1880 – 19 oct. 1961) – **65** de ani de la moartea scriitorului;

10. **DRAGALINA, Ion** (16 decembrie 1860 – 10 oct. 1916) – **110** de ani de la moartea generalului;

15. **FOUCAULT, Michel** (15 octombrie 1926 – 25 iunie 1984) – **100** de ani de la nașterea filozofului francez;

19. **BABEȘ, Victor** (28 iulie 1854 – 19 oct. 1926) – **100** de ani de la moartea omului de știință;

21. **PERPESSICIUS – Dumitru S. Pănaiteșcu** (21 oct. 1891 – 29 martie 1971) –

CALENDAR – octombrie 2026

135 de ani de la nașterea istoricului literar;

22. **CÉZANNE, Paul** (19 ian. 1839 – 22 oct. 1906) – **120** de ani de la moartea pictorului francez;

25. **PICASSO, Pablo** (25 oct. 1881 – 8 apr. 1973) – **145** de ani de la nașterea pictorului spaniol;

25. **REGELE MIHAI** (25 oct. 1921 – 5 decembrie 2017) – **105** de ani de la nașterea suveranului;

26. **GIURESCU, Constantin C.** (26 oct. 1901 – 13 noiembrie 1977) – **125** de ani de la nașterea istoricului;

28. **ERASMUS din Rotterdam** (28 oct. 1466 – 12 iul. 1536) – **560** de ani de la nașterea umanistului olandez;

30. **VALÉRY, Paul** (30 oct. 1871 – 20 iul. 1945) – **155** de ani de la nașterea scriitorului francez;

31. **LOVINESCU, Eugen** (31 oct. 1881 – 16 iulie 1943) – **145** de ani de la nașterea criticului și prozatorului. (*Red.*)

„Clubul Micului Jurnalist” și-a desemnat câștigătorii ediției 2026

Cea de-a doua ediție a „Clubului Micului Jurnalist” s-a încheiat joi, 30 iulie 2026, la Piatra-Neamț, cu festivitatea de premiere găzduită de Sala Cupola a Bibliotecii Județene „G.T. Kirileanu” Neamț, instituție parteneră a acestui proiect educațional. Șapte dintre cursanți, copii și adolescenți cu vârste între 10 și 18 ani, au primit premii consistente, legitimații onorifice „Micul Jurnalist” și certificate de participare.

O cronică de la Teatrul Tineretului a luat marele premiu
Distincția principală a ediției, Premiul „Viorel Tudose”, a revenit Mariei Sarah Crihan, pentru „O noapte la teatrul nostru” – un text născut chiar din vizita cursanților la Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț. De la ce a văzut cu ochii ei acolo, Sarah Maria ajunge la spectacolul „O scrisoare pierdută” și observă, cu instinctul deja format de jurnalist, cât de puțin a îmbătrânit comedia lui Caragiale: o scrisoare de amor ajunge armă de șantaj politic, în stare să răstoarne niște alegeri locale. E genul de text care pleacă de la o experiență trăită și scoate din ea o idee – exact ce încearcă să-i învețe un curs de jurnalism.

Premii: Premiul „Viorel Tudose”: Sarah Maria Crihan * locul I: Adela Bălănescu * locul II: Estera Ciurariu * locul III: Ioana-Andrada Bucur * mențiuni:

Alice Maria Arnold, Sofia Chiriac, Tudor-Mihai Hanganu.

Copiii au scris despre un spital, despre azile și despre voluntariat. Ce impresionează la lucrările acestei ediții nu e doar cât de bine sunt scrise, ci ce au ales copiii să vadă. Nici unul nu a fugit de subiecte grele. (...)

Cinci săptămâni pe teren, de la I.S.U. Neamț la Teatrul Tineretului

Ediția a II-a a proiectului a fost organizată de U.Z.P.R. – Filiala Neamț, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț, sub coordonarea Gianinei Bufta, președinta filialei. Cei 36 de cursanți au lucrat gratuit între 30 iunie și 30 iulie, în zilele de marți, miercuri și joi, în Sala Info-Club 2 a bibliotecii. Timp de cinci săptămâni, participanții au ieșit pe teren și au întâlnit oamenii cu care lucrează zilnic jurnaliștii: pompieri de la I.S.U. Neamț, polițiști și jandarmi, salvamontiști, dar și primarul municipiului Piatra-Neamț și președintele Consiliului Județean

Neamț. Au vizitat Teatrul Tineretului – vizită din care s-a născut chiar lucrarea premiată cu marele premiu – și au trecut prin redacții de presă și televiziune, ca să vadă din interior cum se face o știre.

„Într-o lună, copiii au învățat să pună întrebări și să nu ia de bun tot ce aud. Au scris despre un spital, despre singurătatea bătrânilor din cămine, despre voluntariat – subiecte pe care și adulții le ocolesc. Un curs de jurnalism asta trebuie să facă: să-i învețe să fie atenți la ce se întâmplă lângă ei și să prezinte cu onestitate și profesionalism”, a declarat **Gianina Bufta**, coordonatoarea proiectului și președinta U.Z.P.R. Neamț.

Șase instituții și cinci sponsori au susținut ediția din acest an

Mulțumim tuturor celor care s-au implicat și au făcut posibilă această ediție. Instituțiile partenere care au deschis ușile cursanților au fost: Consiliul Județean Neamț, Primăria Piatra-Neamț, Teatrul Tineretului Piatra-Neamț, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (D.G.A.S.P.C.) Neamț, Inspectoratul de Poliție Județean (I.P.J.) Neamț și Inspectoratul pentru Situații de Urgență (I.S.U.) Neamț. Ediția a beneficiat de sprijinul sponsorilor: Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est (A.D.R. N-E), Societatea de Transport Public Neamț, Asociația „General Magheru 68” din Vâlcea și Cătina lui Bicu.

Despre „Clubul Micului Jurnalist”

„Clubul Micului Jurnalist” este un curs gratuit dedicat copiilor și adolescenților cu vârste între 8 și 18 ani, organizat de Filiala Neamț a Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România la Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu”.

Proiectul îi apropie pe tineri de meseria de jurnalist prin activități practice, întâlniri cu profesioniști și realizarea de materiale proprii, evaluate la final de un juriu de specialitate. (N.R. – text prescurtat)

O nouă generație de gazetari

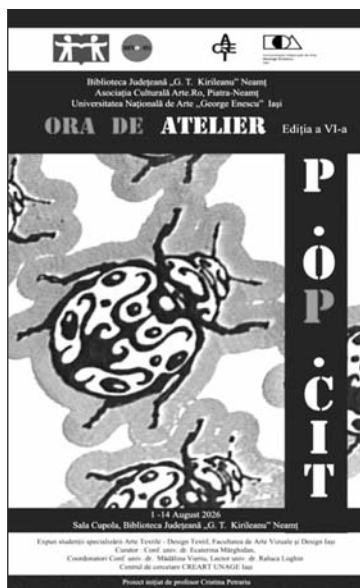
Echipa U.Z.P.R. Neamț

O nouă ediție a expoziției Ora de atelier, la Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț, în colaborare cu Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași și Asociația Culturală „Arte.Ro” Piatra-Neamț, au organizat expoziția de artă textilă „Ora de atelier”, ediția a VI-a, în Sala Cupola, în perioada 1-14 august 2026.

Tema din acest an a proiectului „Ora de atelier” a fost provocarea de a lega compoziția grafică și textul, creând o imagine actuală a societății de consum, precizează organizatorii.

Lucrările sunt realizate de studenții de la specializarea Arte Textile – Design Textil din cadrul Facultății de Arte Vizuale și Design Iași, coordonați de **conf.univ.dr. Ecaterina Mărghidan**, **conf.univ.dr. Mădălina Vieriu** și **lector univ.dr. Raluca Loghin**, sub egida centrului de cercetare CREAT U.N.A.G.E. Iași. Proiectul este inițiat de **prof. Cristina Petrariu**, președintele Asociației Culturale „Arte.Ro”.

„De această dată, studenții au făcut lucrări realizate în tehnica imprimării 3D, broderiei digitale și tehnici de imprimare clasice, proiecte ce pot fi create rapid, în maximum 60 de minute.

Ca de obicei, la baza cercetării

temei a stat un joc de cuvinte: Imagine-Pop/ cuvânt – citat. Abrevierile de limbaj au dus la crearea titlului evenimentului «P.Op.CIT». Jocul de litere amintește de inevitabilele erori de transpunere ce apar atunci când te grăbești, când nu acorzi atenție detaliilor. *Pocit*-ul lucrării este o etapă de învățare, e drumul care trebuie asumat pentru a ajunge la un rezultat rafinat. Există multiple variante cromatice, cu materiale și culori diverse. Repetarea duce la automatismul gestului, la autoanaliză și, în final, la perfecționare. Drumul spre crearea operei spune și el o poveste personală despre cum vezi lumea ca student.

Expoziția este grupată în funcție de tehnici și tematici. Pe de o parte, aveam imprimeuri delicate florale ca imagini stilizate create de studenții anului întâi. Alături se regăsesc proiecte digitale printate tridimensional ca o dantelă pe tul, module inspirate din geometria naturii realizate de masteranzi. La polul opus se regăsesc bancnote brodate digital în care imaginea

fantezistă și textul sintetic creează o lume virtuală imaginară. Imprimeurile folosesc expresii uzuale din limba română, dar și citate din limba engleză, legând practic în mentalul colectiv două culturi atât de familiare tinerilor din ziua de astăzi. Bonurile imprimate digital fac o sinteză verbală a consumerismului societății contemporane”, a menționat **conf.univ.dr. Ecaterina Mărghidan**.

Au expus studenții: Ana Maria FURCOI, Natalia Maria BĂRNOSCHI, Monica ȘTIRBU, Mateia Angelica ENACHE, Darius Andrei ONEA, Robert Ionuț ANDREI, Anca Ioana JITARU, Paul Lucian BALTAG, Andreea Alexandra PUNGARU, Alexandra Beatrice TOADER, Andreea BARNEA, Maria DOGARU, Tatiana MELNIC, Teodora Maria GACIU, Alexandra ȘERBAN, Oana GÂRBEA, Andra SIMA, Miruna OPRÎȘAN și Claudia Andreea PĂDURARU.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „G.T. KIRILEANU” NEAMȚ

Nasc și la Moldova
oameni

Junimistul Ștefan G. Vârgolici, un enciclopedist nemțean la marile universități europene

Supranumit *Pană de fier*, junimistul Ștefan G. Vârgolici a lăsat urme adânci pe tărâm literar și cultural, în mult prea puținii ani de viață, fiind o figură centrală în peisajul academic valah din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

A fost prieten cu Mihai Eminescu, profesor al lui Nicolae Iorga și unul dintre cei mai apreciați intelectuali care au racordat România la marile spații culturale europene.

Critic literar, poet, traducător, publicist, profesor universitar, a devenit în anul 1887 membru corespondent al Academiei Române.

În istoria literară este recunoscut drept primul român care a tradus direct din limba spaniolă fragmente extinse din capodopera lui Cervantes, „Don Quijote de la Mancha”, publicate între 1882 și 1891, în revista „Convorbiri literare” și în ziarul „Timpul”. *Cel mai neobosit dintre toți a fost Ștefan Vârgolici, traducând când din Byron și Schiller, când din Molière sau Lamartine. El și-a legat meritul de întoarcerea pe românește a lui Don Quijote de la Mancha. Limba lui Vârgolici e firească, e a unui cunoscător conștiincios; traducerea lui ar trebui editată din nou și răspândită în locul atâtor traduceri fără valoare.* (Convorbiri literare, 1 ianuarie 1927, nr. 1-4, nr. jubiliar, p.210).

Colaborator al Revistei „Convorbiri literare”, încă de la primele numere, apare între cele 74 de figuri majore ale Societății „Junimea”, toate personalități marcante ale literaturii secolului al XIX-lea, după cum reiese din fotografiile alipite în faimosul portret de grup din atelierul lui Nestor Heck, la Iași, în 1883 (din alte surse 1882).

Prietenia cu Mihai Eminescu

Prieten și mare admirator al lui Mihai Eminescu, a colaborat cu poetul nepereche între mai/iunie 1876 și noiembrie 1877, în redacția ziarului *Curierul de Iași*. Eminescu era redactor-administrator și corector, iar Vârgolici, coproprietar. La 26 ianuarie 1887, îi scria lui Iacob Negruzzi, pe atunci senator de Iași, solicitând sprijin financiar pentru Eminescu, aflat la Mănăstirea Neamț: *Eminescu care e la Niamțu e cu totul bine, dar dacă ar veni în Iași, n-ar avea cu ce trăi. Nu s-ar putea face ceva pentru dânsul? Vr'o rentă viageră, vr'o recompensă națională? s'au vr'o pensiu de la vr'un bogătaș de pe acolo? E o adevărată rușine pentru țară ca un asemenea om să nu aibă cu ce trăi în viață când numele lui va trăi cât veacurile.* Abia în 1888, academicianul Iacob Negruzzi a propus un proiect de lege pentru acordarea unei pensii de stat lui Mihai Eminescu, iar Parlamentul României a aprobat ulterior o pensie lunară de 250 de lei. Decretul regal de promulgare a fost însă semnat la 12 februarie 1889, cu doar câteva luni înainte de moartea poetului.

Profesorul lui Nicolae Iorga

Ștefan Vârgolici a înțeles foarte devreme remarcabila valoare a lui Nicolae Iorga, cel care avea să devină unul dintre cei mai mari istorici și cărturari ai României. În decembrie 1889, Vârgolici, care-i fusese profesor la facultate și membru în comisia de examinare lui Nicolae Iorga, expediază lui Iacob Negruzzi o scrisoare în care își exprima admirația pentru excepționala capacitate intelectuală a savantului de mai târziu, pe atunci un student în vârstă de numai 18 ani și jumătate.

„Iubite amice,

Odată cu scrisoarea mea, pleacă la Minister o petiție a tânărului Neculai Iorga care cere o supli-

nire de catedră la liceul din Focșani, cursul superior, de limba română sau latină, suplinite actual de aceeași persoană. Acest tânăr Iorga a trecut ieri licența în litere, secția istorico-literară, cu un succes extraordinar de strălucit, după ce a urmat, fiind elev al Școalei Normale de aici, numai un an cursurile facultății noastre de litere. În iunie trecut, el a dat toate examenele anului I, numai cu bile albe și acum la începutul anului curent, câpătând de la Consiliul facultății, dispensa de inscripțiuni, a dat și restul examenelor de doi ani și în sfârșit examenul general de licență fiind admis *Magna cum laude*. Este un băiet cu desăvârșire distins, cum n-am avut și probabil mult timp nu vom avea în facultatea noastră, un adevărat fenomen și ca memorie și ca putere de judecată și are numai 18 ani jumătate. (...) El a făcut admirația noastră a tuturor și ar merita să se creeze o bursă anume pentru dânsul. Solicitez recomandarea și ajutorul tău pentru acest tânăr”. (Revista *Astra*, 1 noiembrie 1912, nr. 11, p. 7). Mai târziu, Iorga avea să vorbească despre profesorii săi cu recunoștință, mărturisind că le-a dat ascultarea cuvenită și că nu a existat vreunul de la care să nu fi învățat ceva: „De la mulți, m-am încredințat pe urmă, că aveam de învățat și mai mult” (Ibidem Revista *Astra*).

Student la École Normale Supérieure

Ștefan G. Vârgolici s-a născut la 13 octombrie 1843, în comuna Borlești, din județul Neamț, părinții săi fiind agricultori.

A frecventat Școala Domnească nr. 1 de băieți din Piatra-Neamț, apoi, a urmat la Iași, cursurile secundare la Academia Mihăileană, iar pe cele superioare la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași, obținând licența în anul 1864.

Datorită inteligenței sale excepționale, a beneficiat de burse de studiu în străinătate. Mai întâi în Spania unde, timp de un an, a aprofundat limba și literatura spaniolă, devenind unul dintre primii mari hispaniști români. În 1865 a plecat la Paris, fiind admis la celebra *Ecole Normale Supérieure*. Aici s-a impus rapid prin stăpânirea deosebită a limbilor clasice, greaca veche și latina, devenind doctor în litere, „fiind unul dintre puținii români, care au izbutit să pătrundă în acest locaș de erudiție. Mulți dintre profesorii și literații cari fac azi fală Franciei, au fost colegii lui Vârgolici, onorându-i cu prietenia lor” (*Opinia*, 30 iulie 1897, nr. 76, p.3). Cu sprijinul lui Titu Maiorescu, și-a continuat pregătirea în Germania, efectuând stagii de specializare la Würzburg și Berlin.

Profesor și întemeietor al studiilor de romanistică la Iași

Întors în țară, Vârgolici avea să joace un rol esențial în dezvoltarea învățământului universitar ieșean. Între 1876 și 1897, a predat la Facultatea de Litere din Iași istoria limbilor neolatine și istoria literatu-

rii franceze, contribuind la dezvoltarea studiilor de romanistică la Universitatea din Iași. „Temperament viguros și muncitor, cursurile sale de limba și literatura franceză, de la Facultatea de litere din Iași erau urmate cu un încordat interes de studenți, cari admirau mult metoda și modul său de expunere” (Ibidem *Opinia*).

Între 1891 și 1895 a ocupat funcția de inspector general al învățământului secundar, fiind apreciat pentru corectitudinea cu care evalua activitatea corpului didactic.

A contribuit la dezvoltarea instrumentelor de lucru necesare elevilor și studenților, elaborând numeroase lucrări didactice, printre care „Gramatica limbei latine”, publicată în 1875.

A decedat la 53 de ani

Ștefan G. Vârgolici a murit la 29 iulie 1897, la vârsta de 53 de ani, fiind înmormântat în Cimitirul „Eternitatea” din Iași.

După decesul său, Anton Naum, un alt junimist cu rădăcini nemțene (este înmormântat în cimitirul din Căndești), a preluat catedra acestuia de limba și literatura franceză din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza”, aducându-i omagii. *Cunoștințele sale enciclopedice, activitatea sa erau cunoscute de toți; traduceri sale din clasicii latini și francezi erau considerate ca cele mai bune, cărțile sale didactice ca cele mai folosite, articolele sale de critică ca cele mai instructive și mai independente, stilul său căpătase titlul de «Pană-de-fier». Mari calități, fără îndoială! Neatins de nici-o ambițiune care nu era în interesul învățământului, strein de orice ocupație care nu era în interesul instrucțiunii, singurul său obiectiv era școala, singura sa bucurie era familia, singura sa distracție și singurul său repaos era societatea intimă a câtorva adevărați prieteni, pentru care inima sa era totdeauna deschisă.*

Și Academia Română, prin vocea istoricului și filosofului A.D. Xenopol, i-a evidențiat calitățile: „Ștefan Vârgolici era cu atât mai prețios element în învățământul superior, cu cât el se înălțase la această însemnată pozițiune din straturile cele mai vechi ale națiunii, din răzeși, și adusese în sfera culturalei acel cuget sănătos și original care este patrimoniul talpei casei noastre!”.

Ștefan G. Vârgolici a lăsat în urmă o operă diversă, care cuprinde poezie, critică literară, traduceri, publicistică și lucrări didactice.

Violeta MOȘU

Remember IULIA HĂLĂUCESCU

Contând pe respectul conducerii revistei *Apostolul* pentru înalta de valoare și făuritorii de frumos, îndrăznesc, în acest număr jubiliar, să aduc iarăși în atenția cititorilor o personalitate artistică de primă mărime, plecată dintre noi, dar care a făcut cunoscut în țară și în lume, orașul Piatra-Neamț și ținuturile noastre. E vorba de *Marea Doamnă a acuarelei românești*, IULIA HĂLĂUCESCU, născută la 31 martie 1924, la Tarcău și care acum ar fi împlinit 90 de ani.

Întorcându-mă cu gândul la aniversările sale, nu pot uita că Iulia avea casa plină cu flori. Prietenii apropiați dar și oficialitățile, admiratorii de aici, dar și cei de departe îi trimeteau felicitări și buchete de flori. Superbe și ample buchete, savante aranjamente și coșuri cu flori se adunau la sfârșit de martie, casa devenind parcă neîncăpătoare, de la micul vestibul, continuând cu livingul și până la atelierul artistei. Era omagiul binemeritat pentru aceea care, în creațiile sale făcuse ca florile – de la cele modeste, aflate în straturile din fața caselor țărănești, până la cele exotice – ieșite de sub penelul Iuliei, să palpitate, să rădă, să cânte și să exprime taine ale sufletului omenesc.

În martie 2007, când Iulia împlinea 83 de ani, dar când nimic nu mai putea fi ca înainte, căci starea sănătății lui Lucky, soțul care îi fusese alături pe drumul împlinirii ei artistice, se înrăutățise, sperând că le voi face o surpriză plăcută, m-am dus la ei cu vestea că

va apărea curând cartea în care consemnasem povestea vieții lor consacrate artei, dar bucuria nu mai putea să le fie întreagă. El a văzut totuși exemplarul-semnal și a făcut efortul să se arate entuziast, însă vorbea greu, cu fața crispată de durere. A înțeles regretul că nu s-au pus în carte câteva reproduceri color după lucrări ale Iuliei, dar ne-a încurajat, spunând că la o reeditare a cărții, se va realiza aceasta, căci Fundația *Iulia Hălăucescu* va avea disponibilități financiare și pentru burse oferite celor pasionați de pictura în acuarelă (conform dorinței Iuliei), dar și pentru a asigura o reeditare a cărții, cu ilustrațiile color dorite. Lucky a trăit ultimele zile ale vieții cu iluzia că se va împlini această dorință a Iuliei, dar în luna următoare, la 26 aprilie, el s-a stins din viață. După această pierdere, Iulia nu și-a mai revenit, nu a mai găsit sens existenței sale, nu a mai avut casa deschisă ca altădată și nici nu mai accepta să plece de acasă. Copleșită de deprimare și de mari decepții, înțelese zădărnicia eforturilor lui Lucky de a o lăsa cu o situație materială excepțională, care nu-i mai folosea la nimic. Dezamăgită de toți și de toate, ea era stăpânită de temeri și trăia într-o continuă încordare. A făcut totuși, în acea vară, un gest de excepție și a participat la

lansarea cărții *Pasiune și culoare – Convorbiri cu Iulia Hălăucescu*, la Muzeul de Artă din Piatra-Neamț, muzeu căruia i-a donat cele mai multe și mai valoroase lucrări ale sale.

Acasă, atelierul, în care făurise cu gând înaripat, măiestrie, dragoste de oameni și de natură, atâtea lucrări de artă, rămânea acum mereu închis, încărcat cu teancuri de tablouri neînramate, cu schițe, studii și proiecte nefinalizate, încărcat cu vrafuri de albume și valoroase cărți de artă, încărcat cu materiale procurate pentru noi creații (acuarele și hârtie de import, palete, peneluri, uleiuri), dar spunea mereu că nu mai poate crea nimic și așa a și fost. A încercat în zadar să facă o ultimă floare îndoliată, după ce s-a pierdut din viață Lucky, însă era îndurerată că nu a reușit. Ea, care pictase cândva *Ultima frunză* și făcuse din aceea simbolul unui inexorabil și tragic sfârșit, simțea că nu mai poate folosi penelul ca altădată. Rămăsese doar cu convingerea, când s-a stins din viață la 18 decembrie 2007, că toate acele materiale din atelier vor fi folosite de un pictor legat prin obârșie și preferințe de Valea Tarcăului și Valea Bistriței, dar se pare că nu s-a îndeplinit nici această dorință, precum nu s-a putut materializa nici speranța pietrenilor de a se organiza o casă memorială *Iulia Hălăucescu*. Doar Tarcăul rămâne localitatea care îi respectă memoria așa cum se cuvine și așa cum oamenii cinstiți ai satului știu să o facă, iar Iulia a lăsat comunei natale valoroase opere, încât s-a înființat Muzeul de Artă ce-i poartă numele și Școala din această comună se numește, de asemenea, *Iulia Hălăucescu*. Anual au loc aici concursuri de pictură pentru elevii talentați din toate școlile din zona Tarcău-Bicaz. De asemenea, în memoria Iuliei, tot la Tarcău, se organizează de două ori pe an adunări comemorative și un adevărat recviem, semn că oficialitățile și locuitorii sunt conștienți de valoarea inestimabilă a creațiilor dăruite lor de marea artistă.

Evident, nouă pietrenilor nu ne-a rămas decât ca, în semn de omagiu, să trecem uneori pe la mormântul *Iuliei*, aflat lângă biserica cimitirului Eternitatea și să punem o floare lângă lespezile de marmură neagră, care străjuiesc mormintele familiei Hălăucescu.

(N.R. – Text preluat din revista *APOSTOLUL* nr 164, din martie 2014)

21 februarie 2014 **Coralia-Letiția BUNGHEZ**

IN MEMORIAM

Profesor Coralia-Letiția Bunghez

Cu profundă tristețe, ne luăm rămas-bun de la doamna profesoară Coralia Bunghez, dascăl de limba și literatura română, publicistă și om de cultură, un nume care rămâne legat pentru totdeauna de istoria și spiritul Colegiului Național „Petrus Rareș” din Piatra-Neamț.

Născută la 9 martie 1936, la Bâra, județul Neamț, Coralia Bunghez și-a făcut studiile generale și liceale la Roman și Iași, între anii 1943–1954, continuându-și apoi formarea la Facultatea de Filologie-Istorie-Filozofie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, pe care a absolvit-o în 1958.

Și-a început cariera didactică la Școala Generală din Stănița și la Școala Medie Săbăoani, continuând apoi să predea la licee din Bacău și Piatra-Neamț. Destinul său profesional avea să se lege însă în chip aparte de Liceul „Petrus Rareș”.

Coralia Bunghez a fost profesoară la „Petrus Rareș” vreme de 15 ani. Se afla în cancelaria liceului în anul Centenarului, 1969, iar după o perioadă în care a predat la Liceul Pedagogic, a revenit la „Petrus Rareș” în 1976, rămânând aici până la pensionare. Generații de elevi au cunoscut-o ca pe un profesor exigent și cultivat, capabil să transforme întâlnirea cu literatura într-o adevărată experiență intelectuală.

Pentru Coralia Bunghez, școala nu a însemnat doar o profesie. A însemnat vocație, responsabilitate și apartenență. A format elevi, a descoperit și încurajat pasiunea pentru literatură, a îndrumat tineri spre performanță și a

lăsat în memoria celor care i-au fost elevi respectul pentru limba română, pentru carte și pentru cultură.

Legătura sa cu „Petrus Rareș” a continuat și dincolo de anii petrecuți la catedră. Împreună

9 septembrie 1935 - 12 august 2026

cu profesorul Gheorghe Bunghez, a cercetat și a așezat în pagini o parte importantă din memoria instituției, publicând în 2003 lucrarea „Colegiul Național «Petrus Rareș» – File de istorie 1969–1999”. Este, poate, una dintre cele mai frumoase mărturii ale atașamentului său față de școala căreia i-a dăruit o parte atât de importantă din viață.

Profesor, publicist, cercetător al istoriei locale și om de cultură, Coralia Bunghez a aparținut acelei generații de dascăli pentru care

școala era mai mult decât locul unei profesii: era un spațiu al valorilor, al formării și al transmiterii unei moșteniri spirituale.

Astăzi, la despărțirea de doamna profesoară, rămân cărțile sale, paginile scrise, amintirile colegilor și ale foștilor elevi și, mai presus de toate, urma lăsată în oamenii pe care i-a format.

Colegiul Național „Petrus Rareș” își ia rămas-bun de la unul dintre profesorii care au contribuit la prestigiul și la memoria sa.

Ne înclinăm cu respect și recunoștință în fața unei vieți dedicate școlii, literaturii și culturii.

Veți rămâne în memoria Rareșului și a generațiilor pe care le-ați format.

Drum lin, Doamnă Profesoară!

Colegiul Național „Petrus Rareș”

(N.R. – Coralia-Letiția Bunghez este cunoscută și ca un condeier talentat și implicat. A debutat editorial în 2003 cu monografia **Colegiul Național Petrus Rareș – file de istorie (1969-1999)**, urmată de **Pasiune și culoare – Convorbiri cu Iulia Hălăucescu** (2007), ambele la Editura Nona, și **Muzeul de Artă Iulia Hălăucescu**.

Multe dintre textele scrise de Coralia Letiția Bunghez se regăsesc în paginile revistelor de cultură, cu preponderență în **Asachi** și **Apostolul**.)

SUMAR

Adrian ALUI GHEORGHE – *Avem o literatură, ce facem cu ea?* (IV) (pag. 24)

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „G.T. KIRILEANU” NEAMȚ – *O nouă ediție a expoziției Ora de atelier, la Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț* (pag. 20)

Gheorghe BRÂNZEI – *125 de ani de la nașterea scriitorului Mihail Drumeș (I)* (pag. 13)

Coralia-Letiția BUNGHEZ – *Remember IULIA HĂLĂU-CESCU* (pag. 22)

Gianina BURUIANĂ – *Abuzurile structurilor de control ale Ministerului Educației și Cercetării • Interviu cu dl Ionel Hociung – președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț* (pag. 1, 2, 3) * *Modelul suedez de inovare în educație* (pag. 14) * *Cu bundița prin lume: Interviu cu meșterul popular Marian Lungu* (pag. 19)

Colegiul Național „Petrus Rareș” – *IN MEMORIAM Profesor Coralia-Letiția Bunghez* (pag. 23)

Ghenadie DONOS – *Comunicat oficial* (pag. 1-3)

Mihai FLOROAIĂ – *Personalități ale teologiei academice românești: proiect de recuperare a memoriei teologice (I)* (pag. 7) * *Când misterul devine comuniune: o lectură a Teologiei trinitare* (pag. 17)

FSLI, FSE Spiru Haret, FNS Alma Mater – *O LEGE A SALARIZĂRII CU ORICE PREȚ? MAI ARE EDUCAȚIA VREO VALOARE ÎN OCHII GUVERNULUI?* (pag. 4)

Adina SUCIU GIURESCU – *Mai avem nevoie de Molière?* (pag. 12)

Simion HANCESCU – *Mesaj* (pag. 1)

Alexandru LEZEU, Lăcrămioara PLOȘNIȚĂ, Ilenuța BUHAI,

Lăcrămioara VLĂDUȚ, Paula LEANCĂ; Carmen-Vaniușă SAMSON – *De la Granada și Valencia la Izmir, Erasmus+ continuă să transforme practica în experiență de învățare* (pag. 16)

Violeta MOȘU – *Prof. Gheorghe Pintilie, artist plastic: „Nicio barieră a timpului nu te poate opri să îți împlinești menirea”* (pag. 18) * *Nasc și la Moldova oameni: Junimistul Ștefan G. Vârgolici, un enciclopedist nemțean la marile universități europene* (pag. 21)

Raluca NACLAD – *Pulsul scenei la TT: Deschiderea Stagiunii 69* (pag. 10-11)

Ioan-Aurel POP – *Goga și iarăși Goga (III)* (pag. 17)

Elena CONSTANTIN- PREDĂ – *O analiză asupra sistemului educațional din România (I)* (pag. 12-13)

Red. – *Demersuri pentru protejarea educației și sănătății în aplicarea reformei salarizării* (pag. 3) * *Examenale toamnei – BACALAU-REAT 2026* (pag. 5) * *CENTENAR Facultatea de Teologie din Chișinău – 1926* (pag. 6) * *CALENDAR – septembrie 2026* (pag. 14) * *CALENDAR – noiembrie 2026* (pag. 19) * *Academia Română și Academia de Științe a Moldovei au sărbătorit împreună ZIUA LIMBII ROMÂNE* (pag. 24)

Mihaela Cătălina TĂRCĂOANU – *Hygge: filosofia daneză a echilibrului, adusă în educația nemțeană* (pag. 15)

Constantin TOMȘA – *Rememorări nemțene - luna SEPTEMBRIE 2026* (pag. 4, 5, 6, 7, 8, 9)

Echipa U.Z.P.R. Neamț – *„Clubul Micului Jurnalist” și-a desemnat câștigătorii ediției 2026* (pag. 20)

Mircea ZAHARIA – *O reîntoarcere pe simezele sufletului, la Teatrul Tineretului* (pag. 1, 8, 9)

Gabriel PLOSCĂ, Mircea ZAHARIA – *Toamna dascălilor: Între nostalgia catedrei și demnitatea senectuții* (pag. 2)

Academia Română și Academia de Științe a Moldovei au sărbătorit împreună ZIUA LIMBII ROMÂNE

Academia Română și Academia de Științe a Moldovei au sărbătorit împreună, și anul acesta, în sesiune festivă, Ziua Limbii Române. Evenimentul a avut loc simultan în Aula Academiei Române și în Sala Azurie a Academiei de Științe a Moldovei, luni 31 august 2026 și a fost organizat în parteneriat cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Cuvintele de deschidere au fost rostite de **acad. Marius Andruh**, președintele Academiei Române, prezent la Chișinău, și de **acad. Ion Tighineanu**, președintele Academiei de Științe a Moldovei.

Programul festiv a cuprins o serie de prelegeri susținute de membri ai Academiei Române și de specialiști din institutele sale de cercetare, acoperind teme esențiale referitoare la evoluția și uzul limbii române și la statutul său identitar. **Acad. Ioan-Aurel Pop**, președintele Consiliului Academic Român,

și **acad. Mircea Dumitru**, vicepreședinte al Academiei Române, au vorbit despre legătura simbiotică dintre limbă și națiune și despre rolul limbii naționale în spațiul cultural european. **Prof. univ. Rodica**

Zafiu, membru corespondent al Academiei Române, a pus în relație utilizarea spontană, de către vorbitori, a limbii cu autoritatea culturală a normei lingvistice, iar **pr. dr. Bogdan Tătaru Cazaban**, cercetător științific la Institutul de Istorie a Religiei al Academiei Române, a explorat sursele liturgice ale limbii române literare. Evenimentul din Aula Academiei Române s-a încheiat cu prelegerea despre situația limbii române în contextul Inteligenței Artificiale, susținută de **prof. univ. Ioan Cristescu**, director general al Muzeului Național al Literaturii Române, urmată de un recital de versuri ale poezilor români comemorați sau aniversați în 2026, în interpretarea **actorului Marius Bodochi**.

Manifestările organizate de Academia Română cu prilejul Zilei Limbii Române răspund primei misiunii a celui mai înalt for cultural și științific al României, aceea de normare și cultivare a limbii naționale,

prin elaborarea de dicționare, gramatici, antologii de texte, studii și cercetări, precum și prin manifestări culturale destinate promovării limbii române ca principal factor identitar.

Ziua limbii române se sărbătorește în România la data de 31 august ca urmare a unei inițiative legislative din 2011, votată de Parlamentul României prin Legea nr. 53/2013. Ziua Limbii Române a fost stabilită, în mod simbolic, la aceeași dată cu sărbătoarea similară instituită în anul 1990 în Republica Moldova sub numele „Limba Noastră” pentru a transmite mesajul că limba română este limba vorbită nu numai între granițele țării, ci și dincolo de frontiere. Fiind în continuă schimbare, acumulând noi forme și expresii, limba română este parte a identității noastre oriunde am călători în această lume.

Red.

Avem o literatură, ce facem cu ea? (IV)

Mă suspectez, uneori, de substituie de personalitate, de destin, de încercare de a trăi două vieți deodată. Și trăiesc uneori două vieți deodată, o fac cu voluptate, trăiesc despletit, haotic, flămând, înfricoșat, stresat...! E și un privilegiu să trăiești două vieți, dar și o mare responsabilitate. Dă-ți seama, ce înseamnă seara când trebuie să culci două suflete, ce înseamnă să visezi cu două inimi, să faci planuri de viitor și de trecut cu două minți!? Mă și hrănesc din propria ubicuitate, ca orice artist, pentru că pe nisipurile mișcătoare se înalță cele mai mari creații artistice. În același timp, care om nu trăiește mai multe vieți, concomitent, trecând din una în alta cu lejeritate unii, dureros alții!?

Am putea face proba responsabilității lumii scriitoricești de la noi avansând preceptul biblic: „Cine crede că e geniu să ridice primul piatră”. Din păcate, într-o democrație „internautică”, în care mediocritatea este agresivă și extrem de prezentă, în care fiecare autor își fixează propriile norme, propriile standarde de valoare, fără să țină cont de o istorie care știe, de două mii de ani măcar, că democrația votului este determinantă, scriitorii de bun simț se vor retrage în carapacea propriului talent; în același timp orice nebun se (va) crede geniu și nu ezită (nu va ezita) să ridice bolovanul.

M-a legat definitiv de poezie frica de absolut care s-a amestecat cu plăcerea de absolut...! Cu plăcerea de a întui absolutul după fiecare colț al lumii, mai bine zis. Ce e absolutul, în fond? E credința că fiecare gest, fiecare ieșire din curtea casei declanșează o aventură a ființei cu un final imprevizibil. Dar măreț. Moartea e absolutul de care are parte, însă, fiecare om. În mod egal. Iubirea, de exemplu, e discreționară, e tiranică. Sănătatea e o chestiune de șansă. Bogăția e rodul unui complex de împrejurări. Numai moartea e darul care se împarte fără rest la toți oamenii.

Cred în poezie ca într-o monedă care nu poate fi convertită. Cu ea cumparam numai cel care îi cunoaște valoarea. Poetul și cititorul de poezie sunt

fațetele aceleiași monede. Se zice, de altfel, că El, Cititorul, recrează poezia cetind-o. E ca și cum am zice că omul recrează viața trăind-o, că Dumnezeu fără om ar fi singurătatea însăși, că ar dispărea chiar autoconsumându-se. Exact cum dispăre omul mâncat de propriile singurătăți, un fel de lehamite cu bot, nas și pântece în care încap poetul cu tot cu masa sa de scris, cu camera sa de lucru, cu universul său în care uitarea lucrează mult mai iute decât puterea de fixare – rememorare a clipei care tocmai trece...!

Poezia fiziologică, cultivată de mai tinerele generații, a făcut ca orizontul să se golească de mister; fiziologia poeziei a determinat apariția textelor care adună dejecțiile tuturor, individul poet fiind un fel de șef de tomberon. Cuvântul nu mai poartă simboluri, cuvântul duce gunoiul, spală lăturile, cuvântul nu mai are nicio sărbătoare, cuvântul devine cârpa din baie.

În ultimii ani au tot apărut „istorii fundamentale ale literaturii române”, una mai fătoasă decât alta, una mai grea la cântar decât alta, una mai mediatizată decât alta. Unele sunt istorii parțiale, altele sunt istorii prospective, altele introspective; unele luminează literatura, altele o ascund, o confuzionează, cu program sau fără; unele sunt semne ale frustrării individuale sau de grup, altele sunt monumente singuratice ale realizatorilor lor, plasate în fundul curții literaturii noastre; unele sunt inspirate, altele s-au născut gata expirate.

Adrian ALUI GHEORGHE

ĂPOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din județul Neamț, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învățământ Neamț, Asociației Învățătorilor din județul Neamț (martie 1999) și Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI • noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei • **martie, 1999:** Florin Florescu, Ștefan Corneanu, Gheorghe Amaicea, Dumitrița Vasilca.

CONSILIUL DE ADMINISTRATIE: Ionel HOCIUNG – Președinte SLLICS Neamț, Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu Constantin RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACȚIE: **Mircea ZAHARIA** – redactor-șef (zahariamircea@gmail.com), **Gianina BURUIANĂ** – redactor-șef adjunct (gianina_buruiana@yahoo.com), **Angelina BEGU** – redactor-șef adjunct (Chișinău) (angelinabegu@gmail.com), **Violeta MOȘU**, **Mihai FLOROAI**, **Ramona-Mihaela ROȘU**, **Elena-Roxana IRINA** (CCD Neamț), **Luminița FELEA** – secretară, **Dorian RADU** – DTP, **Dorin DAVIDEANU** – editor online.

ISSN - 1582-3121

Redacția
și administrația:
str. Petru Rareș nr. 24,
Piatra-Neamț.
Tel/fax:
0233.22.53.32
revista.apostolul@yahoo.com
slineamt@yahoo.com